

FORORD

Jusshjelpa i Nord-Norge har i år feiret 25 års jubileum!

Vi har sett tilbake på 25 års drift, og sammenfattet all vår statistikk for å få et langsiktig bilde av hvem vi har hjulpet og med hva. Vi har fortsatt vårt rettspolitiske fokus, noe som har resultert i produksjon av foredrag på en rekke områder. Vi er inne i en endring når det gjelder måten vi ønsker å nå ut til mennesker på. Vi ønsker å nå våre klienter der de er. Om dette betyr at vi skal holde foredrag på foreningsmøter, eller om vi må legge ut digital informasjon, så gjør vi det! Vi har 25 års erfaring i å drive rettshjelp, men er i stadig utvikling.

Vi har fortsatt vår reiseaktivitet rundt i landsdelen for å treffe nye klienter, vi har fokus på rekruttering og en god arbeidshverdag for våre ansatte, og sist men ikke minst har vi hjulpet mange klienter med viktige problemer. Gjennom saksbehandling utgjør vi årlig en forskjell for rundt 2000 mennesker som trenger juridisk bistand. I tillegg hadde vi 194 881 unike brukere på våre nettsider, og kan skryte av 71 374 nedlastinger av rettighetsinformasjon fra nettsidene i 2013.

Denne rapporten gir en oversikt over Jusshjelpa i Nord-Norges virksomhet i 2013, og er ment både for internt og eksternt bruk. Rapporten blir benyttet til opplæring av nye medarbeidere, ved søknader om støtte, og sendes ut til enkeltpersoner, organisasjoner, offentlige organer og andre som måtte ha interesse av den. Rapporten kan bestilles ved henvendelse til Jusshjelpa i Nord-Norge. For de som er interessert i å vite mer om Jusshjelpa i Nord-Norges arbeid, anbefaler vi å ta direkte kontakt med oss, da denne rapporten ikke gir et uttømmende bilde av vår virksomhet.

Rapporten er i all hovedsak bygget opp etter samme mal som rapportene for tidligere år, slik at disse enkelt skal kunne leses i sammenheng. Det er videre tatt inn data fra tidligere års rapporter der dette er naturlig, slik at man kan se utviklingen fra år til år. I år har vi også henvist til samlede tall for de siste 25 år. Vi har felles statistikk-koder med de andre studentrettshjelpstiltakene, slik at tiltakenes årsrapporter i stor grad kan sammenstilles til en felles statistikk for alle studentrettshjelpstiltak i landet.

Vi vil benytte anledningen til å takke for støtten vi mottar fra forskjellige støttespillere og bidragsyttere, økonomisk så vel som faglig. Vår mulighet til å gi og videreutvikle rettshjelp avhenger i stor utstrekning av disse bidragene. Vi håper at det arbeidet som nedlegges ved kontoret innfrir de forventningene som stilles til oss på bakgrunn av den støtten vi mottar.

Ikke minst rettes en stor takk til fantastiske medarbeidere, hvis iherdige innsats er en forutsetning for Jusshjelpas posisjon i det nordnorske rettshjelpstilbudet.

Tromsø, februar 2014

*Vivian Mikalsen
Daglig leder*

FORORD	1
1. PRESENTASJON AV JUSSHJELPA I NORD-NORGE	4
1.1 HISTORISK BAKGRUNN	4
1.2 FORMÅL	4
1.3 MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON	5
1.3.1 Medarbeiderne	5
1.3.2 Jusshjelpas forskjellige organer	5
1.3.2.1 Generalforsamling	5
1.3.2.2 Styret	6
1.3.2.3 Faglig ansvarlig	6
1.3.2.4 Administrasjon	6
1.3.2.5 Faggruppene	7
1.3.2.6 Administrative komiteer	7
1.3.2.7 Ad hoc-grupper	8
1.4 ARBEIDSFORMENE VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE	9
1.4.1 Saksbehandling	9
1.4.1.1 Nærmere om saksinntak og saksbehandlingsrutiner	9
1.4.1.2 Kvalitetssikringsrutiner	10
1.4.1.3 Hjelp til selvhjelp eller partsrepresentasjon	10
1.4.1.4 Henvisnings- og avvisningssaker	11
1.4.2 Generell rettsinformasjon	12
1.4.3 Forsknings- og utredningsarbeid	12
1.4.4 Annet rettspolitisk arbeid	12
2. RESULTAT FOR 2013.....	14
2.1 INNLEDNING	14
2.2 OPPSØKENDE VIRKSOMHET	15
2.3 HVEM SØKER HJELP FRA JUSSHJELPA I NORD-NORGE	16
2.3.1 Hovedoversikt over resultatet av saksbehandlingen i 2013	16
2.3.2 Fylkesoversikt	18
2.3.2.1 Nordland	18
2.3.2.2 Troms	18
2.3.2.3 Finnmark	18
2.3.2.4 Andre og ukjente	19
2.3.3 Oversikt over fordeling mellom kommunene	20
2.3.4 Statsborgerskap	21
2.3.5 Opplysninger om klientene	21
2.3.5.1 Kjønnsmessig fordeling av saker til Jusshjelpa i Nord-Norge 2013	21
2.3.5.2 Klientens alder, sivilstand, inntekt, formue og gjeld	22
2.3.5.3 Klientens befatning med andre rettshjelpere	23
2.3.5.4 Hvordan klienten kom i kontakt med Jusshjelpa	24
2.4 RETTSOMRÅDER HVOR DET SØKES OM HJELP	26
2.4.1 Hovedoversikt	26
2.4.2 Historisk oversikt over saksområder	27
2.4.3 Nærmere om de enkelte fagområdene	28
2.4.3.1 Arverett	28
2.4.3.2 Ekteskap	29
2.4.3.3 Barn og foreldre	29
2.4.3.4 Samboerforhold	30
2.4.3.5 Avtalerett, kjøp og salg	30

2.4.3.6 Fast eiendom	31
2.4.3.7 Husleie	32
2.4.3.8 Erstatning	32
2.4.3.9 Trygd og pensjon	33
2.4.3.10 Sosial- og helserett	34
2.4.3.11 Gjeldssaker	35
2.4.3.12 Fengselsrett	36
2.4.3.13 Skatter og avgifter	36
2.4.3.14 Arbeidsrett	37
2.4.3.15 Utlendingsrett	38
2.4.3.16 Annen forvaltningsrett	39
2.4.3.17 Straffe- og politirett	39
2.4.3.18 Annet	40
2.5 PROSJEKTARBEID	41
2.5.1 Generelt om prosjektbasert arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge	41
2.5.1.1 Organiseringen av prosjektarbeid ved Jusshjelpa	41
2.5.2 Rettsinformasjon	41
2.5.2.1 Nytt innhold på studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no	42
2.5.2.2 Nytt utseende og innhold på www.jusshjelpa.no	42
2.5.2.3 Lansering av mobilapplikasjonen Retts Hjelperen	42
2.5.2.4 Utarbeidelse av foredrag på alle Jusshjelpas rettsområder	42
2.5.2.5 Rettsikkerheten for innsatte i norske fengsler	43
2.5.2.6 Kronikker på sentrale temaer i publisert i avisa Nordlys	43
2.5.2.7 Brosjyre om innsattes sosiale rettigheter	43
2.5.3 Forskning og utredning	44
2.5.3.1 Studentavhandlinger	44
2.5.3.2 Høringsuttalelse om et sentralt gjeldsregister	44
2.5.3.3 Gjennomgang og analyse av 25års statistikk	44
2.5.3.4 Videre arbeid med Retts Hjelpsmeldingen	44
2.5.4 Annet	44
2.5.4.1 Russlandsprosjektet	44
2.5.4.2 Finanskomiteen	45
2.5.4.3 Diverse administrative komiteer	45
2.5.4.4 Årsrapportene fra Jusshjelpa i Nord-Norge	45
2.6 OPPLÆRING VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE I 2013	46
2.6.1 Innledning	46
2.6.2 Internopplæring ved tiltredelse og gjennom ansettelsesperioden	46
2.6.2.1 Grunnopplæring	46
2.6.2.2 Eksterne forelesere	47
2.6.3 Spesialfag rettshjelp i regi av fakultetet	47
2.6.4 Øvrige kurs og seminarer	48
2.6.4.1 Internseminar	48
2.6.4.2 Fellesseminar	48
2.6.4.3 KROM-seminar	48
2.6.4.4 Evalueringer	48
2.7 ØKONOMI OG DRIFT	49
2.7.1 Innledning	49
2.7.2 Driftsrute	49
2.7.3 Økonomi	49
2.7.3.1 Regnskap for 2013	50
2.7.3.2 Kommentar til driftsresultatet for 2013	51
2.7.3.3 Inntekter	52
2.7.3.4 Utgifter	53
2.7.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge 2013	54
2.7.4.1 Oversikt over lønnet og ulønnet arbeid ved Jusshjelpa 2013	54
2.7.4.2 Kommentarer til timeantallet for 2013	54
2.7.4.3 Historisk oversikt over andelen gratis arbeid siden 1997	55
3. MEDARBEIDERE VED JUSSHJELPA 2013	56

1. PRESENTASJON AV JUSSHJELPA I NORD-NORGE

1.1 HISTORISK BAKGRUNN

Jusshjelpa ble stiftet høsten 1986 på et seminar i Skibotn. Initiativtakerne til seminaret var 20 jusstudenter ved Universitetet i Tromsø. Tilstede på seminaret var også faglig ansvarlig for Juss-Buss i Oslo, Jon T. Johnsen, og daværende daglig leder i Juss-Buss, Ingse Aursnes. Etter en prosjekteringsfase på halvannet år ble Jusshjelpa i Nord-Norge åpnet for drift i januar 1988.

I 2013 kunne Jusshjelpa se tilbake på 25 års drift hvor vi med stort og smått har behandlet over 46 000 henvendelser. Vi har i løpet av disse årene blitt en veletablert og betydelig del av rettshjelpstilbudet i landsdelen.

1.2 FORMÅL

Jusshjelpa i Nord-Norges overordnede formål fremkommer av vedtektenes § 1 som lyder:

"Jusshjelpas målsetning er å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge. Jusshjelpa skal ha en sosial profil og gi gratis rettshjelp til dem som har størst behov for det.

Jusshjelpas virksomhet fordeles mellom saksbehandling, rettspolitik, forskning og utdanning."

Vårt formål viser seg gjennom den konkrete saksbehandlingen ved at vi prioriterer klienter ut fra deres ressursevne, hvilket problem de har, og hvorvidt det er nødvendig med vår hjelp. Generelt sett kan man si at Jusshjelpa primært bistår de som ikke har mulighet til å få hjelp noe annet sted, og som har et juridisk problem som Jusshjelpa vurderer som velferdsmessig viktig for klienten å få løst. Eksempler på dette er saker vedrørende arbeid, bolig, familie, gjeld, soningsvilkår, sosial- og trygdeytelser. Når det gjelder Jusshjelpas utrednings- og forskningsarbeid, samt det rettspolitiske arbeidet, har også dette som overordnet mål å avdekke og avhjelpe de ovennevnte klientgruppers juridiske problemer, men da på et mer generelt plan.

Utover dette vil vi alltid forsøke å gi råd til de som tar kontakt med oss, forutsatt at vi har kapasitet og nødvendig kompetanse. Her har vi ingen kriterier for hvem vi skal hjelpe. I saker som faller utenfor våre kjerneområder blir hjelpen imidlertid ofte begrenset til svar på relativt enkle spørsmål, samt henvisninger til instanser som kan hjelpe vedkommende videre. Dette medfører ikke mye arbeid for oss, og kan ofte være av stor verdi for den enkelte klient.

Jusshjelpa spiller også en betydelig rolle som utdanningsinstitusjon. Gjennom arbeidet ved Jusshjelpa får medarbeiderne et unikt perspektiv på det praktiske juridiske liv hvor klientenes behov for, og faktiske tilgang til, rettshjelp står i fokus i stedet for inntjening og bedriftsøkonomiske hensyn. Dette er verdifulle erfaringer man tar med seg videre i en fremtidig yrkeskarriere som jurist. Det er derfor vår påstand at Jusshjelpa bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av det juridiske studium.

1.3 MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

1.3.1 Medarbeiderne

Medarbeiderne ved Jusshjelpa er i hovedsak viderekommende jusstudenter fra og med tredje avdeling ved Det juridiske fakultet ved UiT Norges Arktiske Universitet. Unntakene er daglig leder som er ferdig utdannet jurist, og sekretæren som har lang erfaring som advokatsekretær. Medarbeiderne ansettes av et eget ansettelsesutvalg på bakgrunn av intervjuer, hvor personlig egnethet for jobben tillegges stor vekt.

Daglig leder og sekretær er fast ansatt i 100 % stilling. Medarbeiderne i faggruppene ansettes for tre semestre, hvorav stillingsprosenten utgjør minimum 56 % og lønnen 40 % i de to første semestrene, og 20 % i det tredje semesteret. Medarbeiderne nedlegger imidlertid ulønnet arbeid utover dette, slik at faktisk arbeidsinnsats tidvis utgjør opp mot det dobbelte av den stillingsprosenten de lønnes etter. Medarbeiderne har i tillegg anledning til å ta spesialfaget Rettshjelp (15 eller 30 studiepoeng) på grunnlag av arbeidserfaringen de får ved Jusshjelpa.

De to første semestrene arbeider man hovedsakelig med konkret saksbehandling innenfor bestemte fagområder. Det tredje, og siste, semesteret er man ”nedtrapper”, og arbeider da hovedsakelig med overføring eller avslutning av saker, opplæring av nye medarbeidere, samt prosjektarbeid av forskjellig slag. Nedtrapperne utgjør det faglige tyngdepunktet ved Jusshjelpa.

I 2013 var det 27 medarbeidere ved kontoret, hvorav én daglig leder, én prosjektmedarbeider og én kontormedarbeider.

1.3.2 Jusshjelpas forskjellige organer

Jusshjelpas organisasjonsstruktur bygger på et system med generalforsamling, styre, daglig leder og tre faggrupper. Den enkelte medarbeider har stemmerett på generalforsamlingen, som avholdes to ganger i året. Generalforsamlingen velger et administrativt styre som har instruksjonsrett overfor daglig leder, og som denne løpende rapporterer til. Det avholdes månedlige styremøter i den ordinære driftsperioden.

Ettersom samtlige medarbeidere har stemmerett på generalforsamlingen, og medarbeiderrepresentantene utgjør flertallet i styret, har medarbeiderne fortsatt stor innflytelse på driften av Jusshjelpa, selv om vi de senere årene har fjernet oss fra prinsippet om helt flat struktur i alle ledd i organisasjonen.

1.3.2.1 Generalforsamling

Generalforsamlingen er Jusshjelpas øverste organ, og har organisasjonens endelige beslutningsmyndighet. Generalforsamlingens formål er å legge hovedføringer for driften av Jusshjelpa, samt velge et styre som gis fullmakt som øverste administrative ledelse frem til neste generalforsamling.

Det avholdes generalforsamling to ganger årlig, i april og i november/desember. Alle ansatte samt styremedlemmene har stemmerett på generalforsamlingen. Alle stemmeberettigede har møteplikt på generalforsamlingen.

1.3.2.2 Styret

Styret er den øverste administrative ledelsen av Jusshjelpa mellom generalforsamlingene. Styret består av fem medlemmer; tre medarbeidere ved Jusshjelpa, én representant fra Det juridiske fakultet og én ekstern representant. Det velges to vararepresentanter, hvorav én for fakultetsrepresentanten og én for de øvrige styremedlemmene. Styret konstituerer seg selv. Styrets oppgave er å planlegge arbeidet ved Jusshjelpa, samt holdes orientert om driften. Det innkalles til styremøte ved behov, normalt én gang pr måned ved ordinær drift. Daglig leder har møteplikt og talerett på styremøtene, men ikke stemmerett. Vararepresentantene har møterett og talerett, men ikke stemmerett med mindre de møter i en av de faste representantenes sted. Alle medarbeiderne ved Jusshjelpa har forslagsrett for styret.

Styret 2013

Vår

Aasta Bjørnsdatter Pettersen, styreleder

Ida Marlen Johnsen, nestleder

Advokat Tom Lunde, ekstern representant.

Førsteamanuensis Irene Dahl, Juridisk Fakultets representant

Vegard R. Lauvdahl, styremedlem

Eystein M. Hansen, vararepresentant

Universitetslektor Johan Angell, Juridisk Fakultets vararepresentant

Høst

Vegard R. Lauvdahl, styreleder

Guro Haug Nilsen, nestleder

Advokat Tom Lunde, ekstern representant

Professor Dr Juris Hege Brækhus, Juridisk Fakultets representant

Mats Humberstet, styremedlem

Eystein Hansen, vararepresentant

Universitetslektor Johan Angell, Juridisk Fakultets vararepresentant

1.3.2.3 Faglig ansvarlig

Ett av vilkårene for å drive rettshjelpsvirksomhet, er at Jusshjelpa må være faglig tilknyttet Det juridiske fakultet ved UiT Norges Arktiske Universitet. Denne tilknytningen blir ivarettatt ved at to vitenskapelig ansatte ved fakultetet har et særskilt ansvar for Jusshjelpa. Den ene har ansvar for to faggrupper, og den andre har ansvar for en faggruppe og sitter i Jusshjelpas styre. De faglig ansvarlige bistår også med veiledning i enkeltsaker der dette er naturlig og nødvendig.

1.3.2.4 Administrasjon

Den daglige administrasjonen utføres av daglig leder assistert av en sekretær. Daglig leders arbeidsområde er administrasjon og koordinering av det daglige arbeidet ved tiltaket, samt strategisk og økonomisk planlegging av driften. Videre har hun personalansvar for samtlige ansatte. Daglig leder representerer også Jusshjelpa utad der

dette er naturlig. Hun er underlagt styrets instruksjon, og skal sørge for at styrets vedtak gjennomføres. Som følge av dette skal hun orientere styret om fremdriften i sitt arbeide.

Sekretær bistår daglig leder med administrative gjøremål, herunder forefallende kontorarbeid, saksinntak og betjening av Jusshjelpas sentralbord. Erfaring har vist at Jusshjelpa er avhengig av en sekretær for å kunne opprettholde et akseptabelt administrativt servicenivå både overfor publikum og medarbeiderne.

1.3.2.5 Faggruppene

Saksbehandlerne ved Jusshjelpa jobber i en av tre spesialiserte faggrupper gjennom hele ansettelsesperioden. Medarbeiderne jobber tre semestre ved Jusshjelpa, og vi ansetter nye medarbeidere hvert semester. Dermed består hver faggruppe til enhver tid av medarbeidere med forskjellig fartstid ved kontoret som i stor grad arbeider kollektivt med saksbehandlingen. Dette sikrer høy kompetanse på de rettsområdene Jusshjelpa arbeider med, da vi på denne måten effektivt får videreført det erfaringsgrunnlaget de gamle medarbeiderne har opparbeidet seg til de nyansatte. Den enkelte faggruppe drives fullt ut etter prinsippet om flat struktur.

Faggruppene er inndelt i følgende områder:

- Gruppe 1: Fængselsrett, sosialrett, husleierett og gjeldsrådgivning
- Gruppe 2: Trygderett, arbeidsrett og barnerett
- Gruppe 3: Familierett, arverett og utlendingsrett

Alle gruppene arbeider med pengekravspørsmål.

Selv om det er den enkelte saksbehandler som har ansvaret for utredningen av sine saker, har faggruppene et kollektivt ansvar for at den jobben som gjøres i hver enkelt sak er faglig forsvarlig. Hver gruppe møtes minst en gang i uken. På gruppemøtene blir alle løpende saker tatt opp til behandling, og fremdriften i hver enkelt sak vurdert. Alle nye henvendelser blir behandlet på førstkommende gruppemøte etter at de er tatt inn. Saksbehandlerens utredninger og strategiforslag blir da vurdert av gruppa, før gruppa i fellesskap beslutter hva som skal gjøres videre i saken.

En mer inngående redegjørelse for arbeidsmetodene ved Jusshjelpa følger under punkt 1.4 nedenfor.

1.3.2.6 Administrative komiteer

Hver faggruppe har til en hver tid representanter i tre administrative komiteer. Disse er ansettelseskomiteen, opplæringskomiteén og eksternkomiteen. Sistnevnte planlegger all oppsøkende virksomhet på Jusshjelpa. Det sitter ansatte i sosialkomiteen. I 2012 innførte vi i tillegg rettspolitisk komité.

1.3.2.7 Ad hoc-grupper

Utover de faste organene som er nevnt her, opprettes det ved behov forskjellige ad hoc-grupper med oppgaver av faglig eller administrativ art. Dette kan for eksempel være arbeidsgrupper i forbindelse med vedtektsrevisjoner, arrangementskomité for fellesseminaret, rettspolitiske prosjektgrupper og lignende. I hele 2013 arbeidet finanskomiteen med å øke inntektsgrunnlaget til Jusshjelpa.

1.4 ARBEIDSFORMENE VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE

Jusshjelpa har et vedtektsfestet formål om å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge. Dette formålet søkes ivaretatt gjennom flere forskjellige arbeidsformer; konkret saksbehandling, rettsinformasjon, rettspolitisk arbeid samt forsknings- og utredningsarbeid. Vi vil i det følgende gjøre kort rede for generelle trekk ved de forskjellige arbeidsformene ved Jusshjelpa.

1.4.1 Saksbehandling

Saksbehandlingen utgjør kjernen i Jusshjelpas virksomhet, og innebærer i korte trekk konkret juridisk rådgivning og representasjon i enkeltsaker. Det er gjennom saksbehandlingen vi direkte hjelper de som tar kontakt med oss for juridisk bistand, og dette utgjør også den klart største delen av det arbeidet som gjøres ved kontoret. Den kunnskapen og de erfaringene medarbeiderne tilegner seg gjennom konkret saksbehandling, danner også grunnlaget for det prosjektbaserte arbeidet ved kontoret.

1.4.1.1 Nærmere om saksinntak og saksbehandlingsrutiner

De fleste henvendelsene til Jusshjelpa kommer inn pr telefon. Åpningstiden for saksinntak pr. telefon er mandag til torsdag mellom klokken 10.00 og 14.00. Alle henvendelser til kontoret innenfor disse tidspunktene blir registrert inn i resepsjonen. Klientene vil etter dette bli kontaktet så snart som mulig; vi har en intern målsetning om samme dag eller senest dagen etter.

En stor andel av sakene (16,2 %) tas inn ved personlig oppmøte, enten i våre lokaler i Tromsø eller gjennom lokale saksinntak rundt om i landsdelen. I 2013 gjennomførte Jusshjelpa 75 saksinntak utenfor kontoret. Av disse ble 21 avholdt på forskjellige steder innenfor Tromsø kommune. De resterende 54 saksinntakene ble gjennomført i forbindelse med saksinntaksturer til 22 andre kommuner i landsdelen. Se nærmere om dette i punkt 2.2 nedenfor. På slike turer avholdes normalt saksinntak i kommunesentrene. Vi besøker regelmessig fengslene i Nord-Norge, og ettersom studenter er en naturlig målgruppe for oss prioriterer vi også å avholde saksinntak ved de forskjellige lærestedene i landsdelen. Jusshjelpa har alltid prioritert å drive oppsøkende virksomhet rundt om i lokalmiljøene. Dette fordi vi anser det som viktig å profilere oss som et lavterskeltilbud for hele landsdelen. Videre er det i mange tilfeller slik at et personlig møte mellom saksbehandler og klient er en bedre ramme for å ta inn en sak enn pr telefon eller ved skriftlig korrespondanse. Av erfaring ser vi også at muligheten for personlige klientmøter ofte er helt avgjørende for at klienten i det hele tatt skal oppsøke hjelp. Vi får også en del henvendelser pr brev og faks. Vi har ikke åpnet for inntak av nye saker via e-post, da det er en del sikkerhetsmessige spørsmål som gjør det betenkelig å sende og motta personlig informasjon.

Alle saksbehandlerne inngår i en vaktturnus, slik at man internt i faggruppene rullerer på ansvaret for de nye henvendelsene som kommer inn. Hver saksbehandler har normalt vakt en dag pr uke. På den måten rekker den enkelte saksbehandler hele tiden å arbeide seg gjennom de sakene man får inn før man tilføres nye saker.

Det primære arbeidsverktøyet for saksbehandling er Advisor. Advisor brukes i tillegg til saksbehandling også som et ledd i kvalitetssikringen av vårt arbeid.

1.4.1.2 Kvalitetssikringsrutiner

Ettersom alle saksbehandlerne ved Jusshjelpa er studenter, stiller vi internt svært strenge krav til kvalitetssikring av saksbehandlingen for at denne skal være forsvarlig. Av sentral betydning er i så måte gruppebehandlingen av hver enkelt sak. Som nevnt ovenfor blir hver enkelt henvendelse til Jusshjelpa tildelt en bestemt saksbehandler. Vedkommende har ansvaret for å utrede sakens faktiske og juridiske sider, herunder definere problemstilling og klientens ønske om løsning. Saksbehandleren utarbeider etter dette et løsningsforslag, og eventuelt forslag til videre strategi i saken. Den enkelte saksbehandlerens arbeid blir i ukentlige møter presentert for den faggruppen saken sorteres inn under. Hver faggruppe består av seks til åtte medarbeidere som arbeider med problemstillinger innenfor gruppens fagområder. Faggruppen etterprøver alle resonnementer, vurderinger, hjemler, valg av strategi mv. I spesielt vanskelige saker konsulteres daglig leder eller fagpersoner, gjerne ved Det juridiske fakultet, før tilbakemelding gis til klient. Ettersom hele gruppen har et kollektivt ansvar for saksbehandling innenfor dens fagområder, blir arbeidet som gjøres ved Jusshjelpa presentert overfor klient eller eventuelle motparter først når flertallet i faggruppen har gitt sin godkjenning. Motparter og andre tredjeparter kontaktes kun etter klientens eget ønske, og etter at klienten har gitt sitt samtykke til det faggruppen foreslår. Ved hvert gruppemøte skrives det referat over progresjonen i den enkelte sak, herunder hvilke beslutninger som gjøres av faggruppen. På denne måten holder gruppen løpende oversikt og kontroll med alle sine saker. Det er også faggruppen som i fellesskap avgjør om en sak i det hele tatt skal tas inn til behandling, eller om den skal avvises eller henvises til en annen instans. Ved disse vurderingene tas det hensyn til Jusshjelpas sosiale formål, den interne instruks for inntak av saker, samt den til enhver tid rådende kapasitet ved kontoret.

Stor grad av selvstendig juridisk arbeid i vekselvirkning med faglige diskusjoner og kvalitetssikring i spesialiserte grupper har vist seg lærerikt og inspirerende for våre medarbeidere, og er en god arbeidsmetode for å sikre forsvarlig saksbehandling.

1.4.1.3 Hjelp til selvhjelp eller partsrepresentasjon

Prinsippet om hjelp til selvhjelp spiller en sentral rolle i virksomheten ved Jusshjelpa. Mange av henvendelsene til Jusshjelpa er av relativt enkel karakter, hvor klienten for eksempel kun ønsker informasjon om gjeldende rett eller fremgangsmåten på et spesielt rettsområde for selv å kunne ivareta sine juridiske rettigheter. Etter å ha fått en viss veiledning fra oss, er dette saker som de fleste av våre klienter er fullt ut kapabel til å håndtere selv. Vi driver derfor i nokså stor grad med rettsopplysende arbeid gjennom enkel skriftlig eller muntlig veiledning av klienter. Vi har også et stort utvalg av brosjyrer og annet standardmateriell som ligger tilgjengelig på våre nettsider, og som vi også kan sende ut gratis til klienter, enten på forespørsel eller dersom vi ser at dette kan gi svar på klientens spørsmål. Ved utsendelse av informasjonsmateriell tilbys klienten alltid å ta kontakt med oss igjen hvis vedkommende ikke finner tilstrekkelig veiledning i det tilsendte materialet.

Det er flere fordeler med denne måten å arbeide på. Ved at klienten selv er nødt til å sette seg inn i, samt gjøre en innsats i saken, får denne et "eierforhold" til utviklingen i saken. Dette kan fort bli fraværende dersom Jusshjelpa skal gjøre hele jobben for klienten. At klienten selv er engasjert og motivert for å komme til en løsning er ofte av avgjørende

betydning for at en sak skal føre frem. Klienten settes gjennom dette også bedre i stand til å ivareta egne interesser i fremtiden. Denne måten å arbeide på frigjør dessuten tid for Jusshjelpa til å hjelpe flere, samt å kunne gjøre en mer omfattende innsats i de sakene der vår bistand i større grad er nødvendig.

I en stor andel av sakene trer Jusshjelpa i større eller mindre grad også inn som klientens partsrepresentant, for eksempel fordi det dreier seg om store og sammensatte sakskomplekser, uklar juss, sterke motparter eller andre liknende årsaker til at klienten selv ikke ønsker eller evner å håndtere saken. All korrespondanse i saken går da gjennom vårt kontor, og alt Jusshjelpa foretar seg utad i sakens anledning blir forhåndsklarert med klienten. Også her forsøker vi i størst mulig grad å involvere klienten i saksarbeidet der det er naturlig, slik at denne opprettholder motivasjonen for å komme til en løsning. Jusshjelpa tilbyr kun å representere klienten dersom vedkommende selv ønsker dette. Videre trer Jusshjelpa kun inn som partsrepresentant dersom dette finnes hensiktsmessig eller nødvendig etter en nærmere vurdering hos oss. I denne vurderingen tas det blant annet hensyn til hvilket rettsområde saken gjelder, sakens betydning for klienten, klientens egne forutsetninger, og om vi har tilstrekkelig kapasitet. Enkelte forespørsler om representasjon blir derfor ikke alltid tatt til følge. Klienten vil da kun få tilbud om veiledning eller liknende bistand fra oss.

Jusshjelpa har i utgangspunktet kun kompetanse til å representere klienter til og med behandling i forliksrådet. Dersom saken utvikler seg slik at den må behandles i høyere rettsinstanser, vil klienten derfor normalt bli henvist videre til advokat. Krav som kan behandles etter reglene om småkravsprosess, samt konkursbegjæringer har imidlertid Jusshjelpa visse muligheter til å bistå med.

1.4.1.4 Henvisnings- og avvisningssaker

Enkelte henvendelser må avvises. Grunnen til dette kan for eksempel være at saken ikke faller innenfor våre fagområder, eller at klienten er såpass ressurssterk at vedkommende uten problem kan sikre seg bistand fra advokat eller fra annet hold. En del henvendelser henvises også direkte til andre instanser, eksempelvis når klienten tar kontakt først etter at saken er blitt moden for rettslig behandling, når klienten kan oppnå tilsvarende eller bedre veiledning fra forvaltningsorganer, klienten fyller vilkårene for fri rettshjelp, klienten har tilgang på rettshjelp gjennom forsikringsordninger eller fagforeningsmedlemskap osv. Slike henvisninger har imidlertid ofte stor verdi i seg selv, ettersom mange som tar kontakt med oss i første omgang kun trenger hjelp til å orientere seg frem til riktig instans.

Henvisning og avvisning skal i utgangspunktet besluttes av faggruppen. Det er imidlertid praksis at henvendelser kan henvises direkte under klientsamtalen dersom det utvilsomt dreier seg om en typisk henvisnings- eller avvisningssak. Saksbehandleren som henviser eller avviser skal imidlertid orientere faggruppen om avgjørelsen, og beslutningen kan overprøves av gruppen på ordinært vis.

1.4.2 Generell rettsinformasjon

Generell rettsinformasjon utgjør en betydelig andel av det prosjektarbeidet som gjøres ved Jusshjelpa. Eksempler på slike prosjekter er produksjon av avisartikler, utforming av brosjyrer for utsendelse til klienter som ledd i saksbehandlingen eller for distribusjon til andre aktuelle adressater, informasjonsmøter på institusjoner, skriving av artikler til nettsidene våre, foredrag osv. Dette arbeidet gjøres ofte i form av nedtrapperprosjekter (se punkt 2.5.1.1), men også i økende grad som løpende prosjekter knyttet til saksbehandlingsgruppene. Den erfaringen saksbehandlerne tilegner seg gjennom saksbehandlingen danner et godt grunnlag for å se hvor ”skoen trykker” på de forskjellige rettsområdene de har arbeidet med. Det redegjøres nærmere for det rettsinformative arbeidet i punkt 2.5.2.

1.4.3 Forsknings- og utredningsarbeid

Det forsknings- og utredningsarbeidet som gjøres ved Jusshjelpa innebærer i hovedsak systematisering og synliggjøring av juridiske og sosiale problemer som går igjen hos våre klientgrupper, samt påvise sammenhenger mellom dette og svakheter i gjeldende rett. Dette arbeidet initieres som oftest ut fra inntrykk vi gjør oss gjennom den alminnelige saksbehandlingen. Disse inntrykkene må imidlertid underbygges og verifiseres av systematisk innhentende fakta før de kan legges til grunn for videre politisk eller rettspolitisk arbeid.

Eksempler på utrednings- og forskningsprosjekter ved Jusshjelpa vil typisk være spørreundersøkelser av ulik art. Videre bidrar statistiske data som samles inn fra våre klienter til at vi kan danne oss et bilde av hvilke juridiske problemstillinger som typisk gjør seg gjeldende i forbindelse med alder, kjønn, yrke, utdanning, inntekt/gjeld, geografisk tilhørighet mv.

1.4.4 Annet rettspolitisk arbeid

Med rettspolitisk arbeid menes arbeid som tar sikte på rettslige endringer til fordel for våre klientgrupper. Det rettspolitiske arbeidet ved Jusshjelpa er som oftest prosjektorientert, og varierer i høy grad i omfang og arbeidsmengde avhengig av hva målet for prosjektet er. Eksempelvis vil et prosjekt som har som målsetning å få gjennomført en lovendring som regel være en svært omfattende og langvarig prosess. På den andre siden av skalaen finner man enkeltstående høringsuttalelser, artikler, påvirkningsmøter med beslutningstakere eller liknende.

Fellesnevneren for det rettspolitiske arbeidet ved Jusshjelpa er at vi gjennom de enkelte prosjektene søker å yte juridisk bistand til hele samfunnsgrupper under ett. Dette fordi vi ser at praktiseringen av gjeldende rett på enkelte områder virker mot sin hensikt, eller gjentatte ganger genererer nye problemer for noen samfunnsgrupper. Det vil da være formålstjenlig å forsøke å få til en endring av gjeldende rett eller praktiseringen av denne, fremfor å fortsette å arbeide for disse klientgruppene gjennom enkeltsaker.

I den grad det kan trekkes en ramme for hva som skal defineres som rettspolitisk arbeid ved Jusshjelpa, vil avgrensningen måtte skje mot konkret saksbehandling i enkeltsaker på den ene siden, og mot rent politisk arbeid på den andre siden. Den rettspolitiske aktiviteten ved Jusshjelpa har en naturlig kobling til forsknings- og utredningsarbeidet og til det rent rettsinformativt arbeidet som gjøres ved tiltaket. Det er ofte naturlig å arbeide rettspolitisk i forbindelse med, eller i forlengelsen av forskning og utredning.

Vi regner også våre internasjonale prosjekter som rettspolitisk arbeid. Gjennom samarbeid med liknende rettshjelpstiltak internasjonalt, bruker vi våre ressurser og kompetanse til å bedre rettshjelpsdekningen i det aktuelle landet.

2. RESULTAT FOR 2013

2.1 INNLEDNING

Jusshjelpe i Nord-Norge har siden oppstarten i 1988 behandlet 46243 saker.

I 2013 behandlet Jusshjelpe 1780 henvendelser over en driftsperiode på 46 uker. Saksantallet representerer en reduksjon på 2,4 % i forhold til 2012, og en reduksjon på 8,9 % i forhold til gjennomsnittlig antall saker de siste 10 år.

Jusshjelpe fører statistikk over hvilke typer spørsmål folk henvender seg til oss for å få juridisk bistand i. I statistikken opererer vi med 18 forskjellige hovedkategorier av fagområder, etter en samkjøring av statistikk med de andre tiltakene. Jusshjelpe fikk i 2013 inn flest henvendelser innenfor fagområdene husleierett, arverett og familierett. Disse fagområdene utgjør til sammen 38 % av det totale antallet henvendelser. For en detaljert oversikt over fordelingen mellom saksområdene, se punkt 2.4 flg. Geografisk fordeler klientene fra Nord-Norge seg noe ujevnt mellom Nordland, Troms og Finnmark med henholdsvis 28 %, 48 % og 13 %. Se mer om dette i punkt 2.3 flg.

Regnskapet for driftsåret 2013 isolert sett viser et underskudd på kr 58 666,39. Overskuddet på kr vi hadde med oss fra tidligere år på kr. 244 633,19 gjør at vi samlet har en egenkapital på kr. 185 966,80. Dette tilsvarer under en måneds lønnskostnader. Det redegjøres nærmere for regnskapet for 2013 i punkt 2.7 flg.

Gjennom 2013 har Jusshjelpe prioritert å opprettholde en lengst mulig driftsperiode, samt holde et høyt nivå på vår oppsøkende virksomhet rundt om i landsdelen. Vi har fokusert på kursing av ansatte, og gjennomført to rettspolitiske uker. Vi har feiret 25 års jubileum, med debatt om innsattes rettssikkerhet og festmiddag.

Vår nettside www.jusshjelpe.no er hyppig besøkt, med 46446 unike brukere i fjor. Vi drifter studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisretthjelp.no som hadde 148 435 unike brukere. Disse brukerne lastet til sammen ned ca. 71 374 publikasjoner fra vår database.

Nye medarbeiderne ved Jusshjelpe får i forbindelse med tiltredelse og gjennom ansettelsesforholdet grundig opplæring i praktisk juridisk arbeid. Opplæringen innebærer at Jusshjelpe i realiteten også er en utdanningsinstitusjon som bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av studiet. Studentene kan nå i forbindelse med sine engasjementer ved Jusshjelpe velge fordypning i spesialfaget rettshjelp ved Det juridiske fakultet i Tromsø. Dette innebærer en mer teoretisk tilnærming til praktisk viktige sider ved utøvelsen av rettshjelpsvirksomhet. Denne kombinasjonen av ordinære juridiske studier, praktisk orientert opplæring, arbeid med reelle saker samt spesialfagsfordypning er etter vår oppfatning meget god. Det redegjøres nærmere for opplæring og undervisning i punkt 2.6 flg.

I det følgende vil det bli redegjort for resultatene av driften i 2013.

2.2 OPPSØKENDE VIRKSOMHET

Eksterne saksinntak utenfor kontoret har alltid vært et satsingsområde for Jusshjelpa. I 2013 gjennomførte Jusshjelpa 21 slike saksinntak innenfor Tromsø kommune og 54 saksinntak i 22 kommuner i landsdelen for øvrig. På slike saksinntaksturer besøker vi regelmessig kommunesentrene, fengslene og høyskolene rundt om i Nord-Norge. Antallet saksinntak har gått noe ned fra i fjor, da Tromsø Fengsel har hatt begrensede muligheter til å ta imot oss i høst.

Til tross for gjennomgående stramme driftsbudsjetter prioriteres oppsøkende virksomhet fordi den støtten vi mottar fra ulike støttespillere rundt omkring i landsdelen forplikter. Videre spiller disse saksinntakene en viktig rolle i markedsføringen av Jusshjelpa som et gratis lavterskeltilbud for hele Nord-Norge. Vi anser det i den forbindelse som viktig å gi folk tilbud om rettshjelp i deres nærmiljø. Vi ser også en direkte og umiddelbar økning i saksantallet fra de kommunene vi besøker, og en tilsvarende reduksjon fra de vi besøkte i fjor, men ikke i år. I 2014 ønsker vi å holde reiseandelen på det samme nivået som 2013.

Oversikt over eksterne saksinntak i 2013:

Kommune	Besøk utenfor Tromsø	Antall saksinntak
Alta	6	10
Bardu	2	2
Bodø	4	10
Fauske	2	2
Hadsel	1	1
Hammerfest	2	2
Harstad	2	2
Karasjok	1	1
Kautokeino	1	1
Kåfjord	1	1
Lenvik	1	1
Målselv	2	2
Narvik	2	2
Nordkapp	1	1
Nordreisa	1	1
Porsanger	1	1
Rana	2	2
Sortland	1	1
Sør-Varanger	2	2
Tana	1	1
Tromsø	-	21
Vadsø	2	4
Vefsn	2	4
Totalt: 23	Totalt: 40	Totalt: 75

2.3 HVEM SØKER HJELP FRA JUSSHJELPA I NORD-NORGE

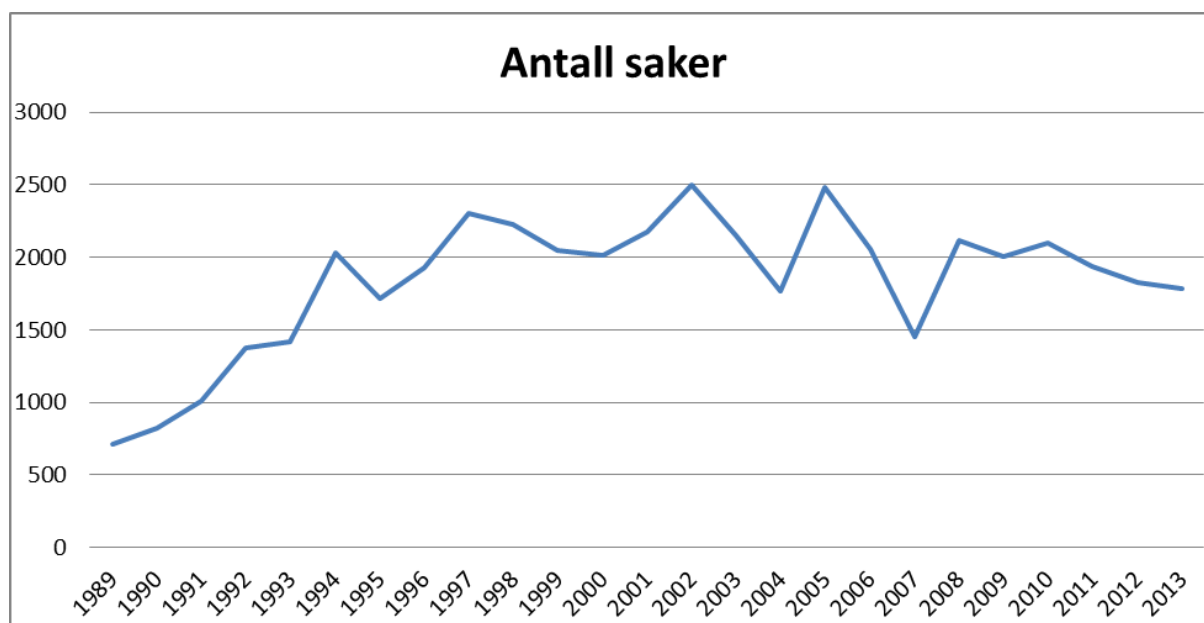
2.3.1 Hovedoversikt over resultatet av saksbehandlingen i 2013

Årstall	2013	2012	2011	2010	2009
Antall behandlede henvendelser	1780	1824	1934	2101	2003
Utvikling ift. foregående år	- 2,4 %	- 5,7 %	- 7,9 %	+ 4,1 %	- 5 %

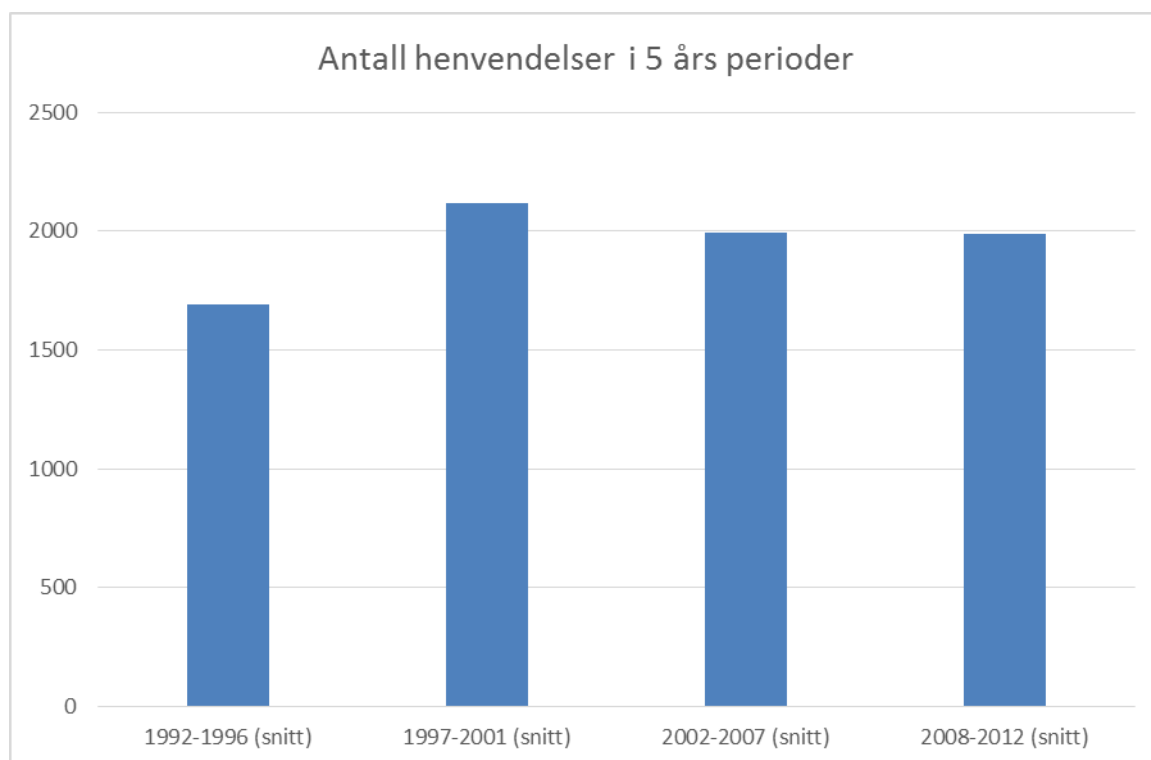
Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet 1 780 henvendelser i 2013, noe som var en reduksjon på 44 saker, eller 2,9 %, sammenliknet med 2012. Sakstallet for 2013 har vært noe lavt, da vi har hatt problemer med våre telefonlinjer gjennom flere måneder i høst. Dette har gitt rom for rettspolitisk arbeid, samt mulighet for å følge flere saker til domstolene, noe som er ressurskrevende.

Målet for driften slik Jusshjelpa er i dag, med tanke på midler og ansatte, bør være å hjelpe mellom 1 800 – 2 000 klienter pr år. Dette har sin begrunnelse i både å ha nok ressurser til å kunne gå grundig nok inn i hver enkelt sak, samt at vi ønsker å ha muligheten til å drive en viss grad av rettspolitisk arbeid.

Utviklingen i antallet behandlede saker siden oppstarten i 1988:

Sett i et blick av variasjon innen en 5 års periode, har antall henvendelser holdt seg ganske stabilt, med en topp i perioden 1997 – 2001. Dette viser at det enkelte år vil være naturlige variasjoner, men at vi over tid har et stabilt grunnlag av henvendelser.

2.3.2 Fylkesoversikt

Fylke	Antall	%
Nordland	502	28,20 %
Troms	852	47,87 %
Finnmark	228	12,81 %
Andre	119	6,68 %
Ukjente	79	4,44 %
Totalt	1780	100 %

2.3.2.1 Nordland

Jusshjelpa behandlet 502 saker fra Nordland fylke i 2013. Sammenliknet med det totale sakstallet for 2013 utgjør det en prosentandel på 28,20 %. I forhold til 2012 utgjør dette en økning på 5,9 % i antall saker. Når vi ser på andelen saker fra Nordland sett i forhold til totalantallet, har det vært en økning på ca. 2,2 %. Da Nordland er det fylket med høyest befolkning i nord, har vi ønsket en økning i henvendelser fra innbyggerne. For å nå ut i fylket, er vi avhengig av økonomisk støtte til reisevirksomhet, da vi ser en direkte sammenheng mellom besøk i en kommune og antallet henvendelser derfra.

2.3.2.2 Troms

Jusshjelpa hadde i 2013, som tidligere år, flest saker fra Troms fylke. I 2013 behandlet vi 852 saker fra Troms, noe som utgjør en prosentandel på 4,87 % av det totale saksantallet. Henvendelsene fra Troms fylke utgjør 41 færre saker i 2013 enn i 2012. Årsaken til at vi får flest saker fra Troms fylke skyldes i hovedsak at vi har våre kontorer i Tromsø, og at vi over tid har etablert oss som et stadig og tilgjengelig rettshjelpstilbud i fylket. Beliggenheten i Tromsø muliggjør dessuten flere faste saksinntak ved lokale institusjoner, noe som i stor grad bidrar til sakspågangen. Tallene viser at Tromsø kommune er den kommunen som i særdeleshet benytter seg mest av våre tjenester.

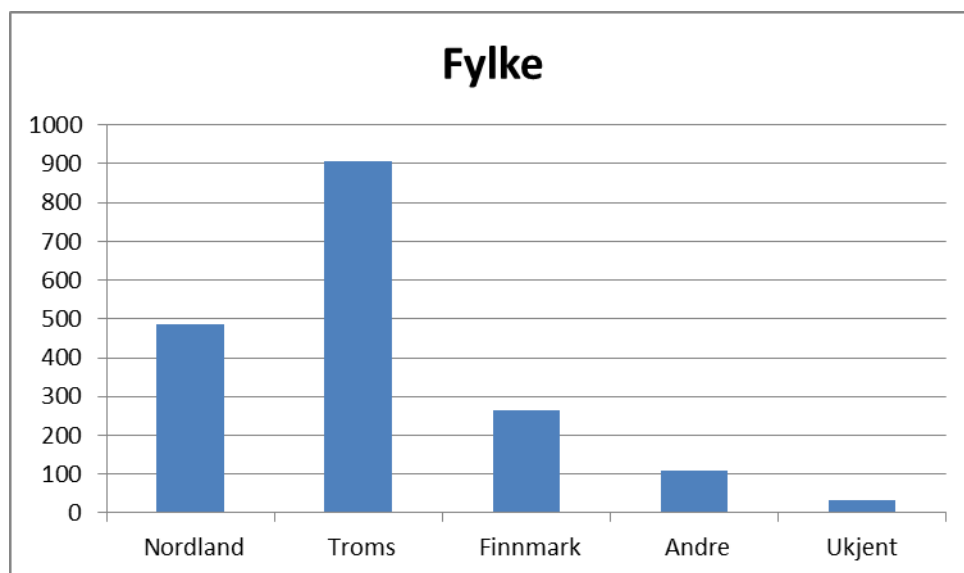
2.3.2.3 Finnmark

Jusshjelpa behandlet i 2013 til sammen 228 saker fra Finnmark. Sammenliknet med det totale saksantallet for året utgjør dette en prosentandel på 12,81 %. Det er en økning i antall saker på om lag 14 % fra 2012. Vi har ønske om å ha et stabilt og forholdsmessig høyt sakstall fra Finnmark, og prioriterer en høy tilstedeværelse i fylket. På grunn av relativt lav advokatdekning i Finnmark vil Jusshjelpa også i fremtiden prioritere lokale saksinntak i fylket. Omfanget av dette avhenger imidlertid av nivået på lokal driftsstøtte da det er kostbart å reise i fylket.

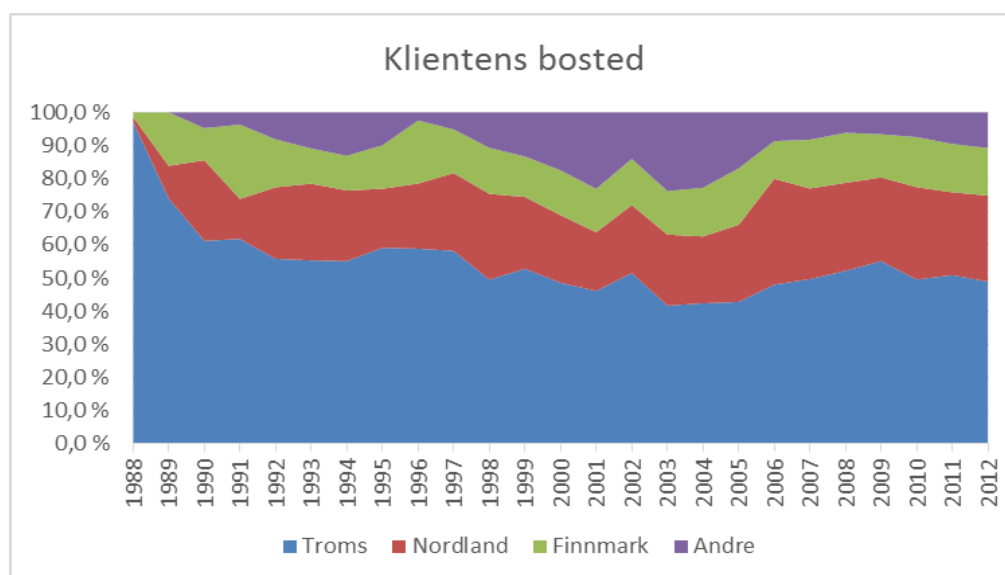
2.3.2.4 Andre og ukjente

De siste årene har det vært en innskjerping i rutinene for å få registrert fylkes- og kommunetilhørighet så nøyaktig så mulig. I 2005 utgjorde kategoriene ”andre” og ”ukjente” prosentandeler på henholdsvis 7,4 % og 9,4 %. Vi fortsatte dette innstrammingsarbeidet i 2009, og ”andre” og ”ukjente” utgjorde her henholdsvis 6,2 % og 0,4 % av totalt antall henvendelser. Det siste året har antall ”ukjente” ligget på rundt 5 %, mens det for 2013 er redusert til 4,4 %. Anonyme henvendelser vil alltid forekomme, men vi vil fortsette arbeidet med å redusere andelen ”ukjente”. Antall henvendelser fra ”andre” har økt noe det siste året, noe som er forventet. Disse omfatter henvendelser fra andre deler av landet enn de tre nordligste fylkene, samt fra personer bosatt i utlandet. Nå som Jusshjelpa har fått en tydeligere profil på internett så vil vi dukke opp på nettbaserte søk i større grad enn før, uavhengig av geografi.

Fylkesvis fordeling av saker 2013

Oversikt over fylkesvis fordeling de siste 25 år

2.3.3 Oversikt over fordeling mellom kommunene

NORDLAND:	
Kommune:	Antall:
Alstadsau	11
Andøy	5
Ballangen	11
Beiarn	4
Bindal	1
Bodø	126
Brønnøy	4
Bø	4
Dønna	2
Evenes	4
Fauske	15
Flakstad	6
Gildeskål	3
Grane	2
Hadsel	17
Hamarøy	6
Hattfjelldal	1
Hemnes	7
Herøy	2
Leirfjord	0
Lurøy	3
Lødingen	6
Meløy	7
Moskenes	1
Narvik	80
Nesna	3
Rana	54
Rødøy	0
Røst	2
Saltdal	6
Sortland	29
Steigen	4
Sømna	2
Sørfold	3
Tjeldsund	4
Træna	1
Tysfjord	3
Vefsn	16
Vega	1
Vestvågøy	17
Vevelstad	2
Værøy	1
Vågan	18
Øksnes	8
Totalt:	502

TROMS:	
Kommune:	Antall:
Balsfjord	32
Bardu	16
Berg	6
Bjarkøy	0
Dyrøy	5
Gratangen	2
Harstad	88
Ibestad	3
Karlsøy	12
Kvæfjord	0
Kvænangen	5
Kåfjord	9
Lavangen	3
Lenvik	44
Lyngen	17
Målselv	31
Nordreisa	21
Salangen	7
Skjervøy	8
Skånland	10
Storfjord	8
Sørreisa	13
Torsken	3
Tranøy	2
Tromsø	505
Longyearbyen	2
Totalt:	852

FINNMARK:	
Kommune:	Antall:
Alta	62
Berlevåg	3
Båtsfjord	4
Gamvik	5
Hammerfest	30
Hasvik	2
Karasjok	5
Kautokeino	6
Kvalsund	9
Lebesby	5
Loppa	1
Måsøy	6
Nesseby	2
Nordkapp	18
Porsanger	13
Sør-Varanger	22
Tana	8
Vadsø	24
Vardø	3
Totalt:	228

2.3.4 Statsborgerskap

Hovedgrunnen til at kategorien ”ikke oppgitt” er såpass stor er at i dette tallgrunnlaget blir samtlige saker talt, også der det ikke innhentes noen statistikk (og følgelig blir disse kategorisert under ”ikke oppgitt”).

	Antall	%
Norge	1174	65,96 %
Norden for øvrig	20	1,12 %
Europa for øvrig	62	3,47 %
Afrika	26	1,46 %
Asia	15	0,84 %
Amerika	2	0,11 %
Andre	0	0,0 %
Ikke oppgitt	481	27,02 %
Totalt	1780	100 %

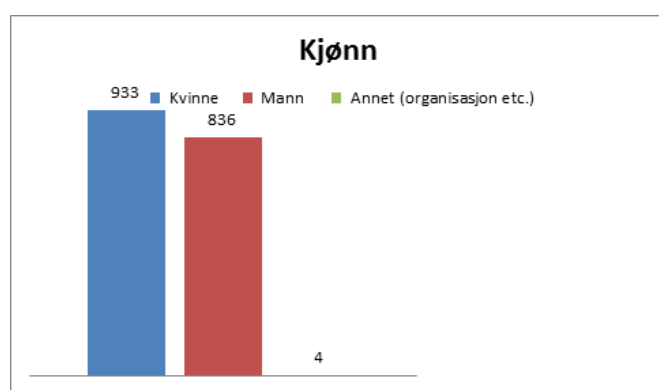
2.3.5 Opplysninger om klientene

Jusshjelpa fører statistikker over våre klienter for løpende å kunne vurdere vår klientmasse. Vi ber derfor rutinemessig våre klienter om å bidra med statistiske opplysninger om seg selv. Opplysningene brukes uavhengig av sakene og vil ikke settes i sammenheng med den enkelte sak.

Totalsummen i hver enkelt kategori vil variere noe, da det er slik at tallgrunnlaget kun omfatter de klientene som får konkret juridisk bistand. Det hentes ikke inn statistikkinformasjon om de som tar kontakt angående saker som faller utenfor våre fagområder, og således ikke får noen annen veiledning enn råd om hvor de kan henvende seg. Videre er det slik at noen av klientene ikke ønsker å gi personlige opplysninger som ikke har direkte relevans for det aktuelle juridiske spørsmålet, og dette fører også til ulikheter i tallgrunnlaget.

2.3.5.1 Kjønnsmessig fordeling av saker til Jusshjelpa i Nord-Norge 2013

Kjønnfordelingen mellom våre klienter kan vi fastsette uavhengig av ovennevnte skjemaer. Denne oversikten baserer seg derfor på det totale antallet henvendelser i 2013, fratrukket de henvendelser vi har fått fra juridiske personer. Jusshjelpa har alltid hatt en liten overvekt av kvinnelige klienter, med unntak av fjoråret. I år utgjør andelen henvendelser fra kvinner 52,4 % av totalen.

2.3.5.2 Klientens alder, sivilstand, inntekt, formue og gjeld

Hovedtyngden av våre klienter er mellom 19 og 50 år. Dette er i tråd med tidligere år. Vi ser en markant økning i andel og antall klienter fra 19 – 30 år.

Vedrørende sivilstand er kategorien enslig den største. Kategorien har tradisjonelt vært den største, og har økt over flere år.

Alder	Antall	%
Under 18	6	0,50 %
19 - 30	302	25,08 %
31 - 40	278	23,09 %
41 - 50	239	19,85 %
51 - 60	187	15,53 %
61 - 67	110	9,14 %
Over 68	82	6,81 %
Totalt	1076	100 %

Sivilstand	Antall	%
Gift	324	26,93 %
Samboende	236	19,62 %
Enslig	473	39,32 %
Separert/skilt	134	11,14 %
Enke/-mann	36	2,99 %
Totalt	1068	100 %

Med hensyn til yrke har antallet arbeidsledige økt mye fra 2012. Trygdede, arbeidsledige og studenter utgjør til sammen en høy andel (40,9 %). Vi henvender oss i stor grad mot disse gruppene, da vårt vedtektsfestede formål er å yte bistand til de med størst behov.

Yrke	Antall	%
Arbeidsledig	124	10,52 %
Trygdet	213	18,7 %
Student / elev	138	11,70 %
Arbeid i hjemmet	3	0,25 %
Selvstendig næringsdrivende	23	1,95 %
Primærnæring	2	0,17 %
Arbeidstaker - heltid	423	35,88 %
Arbeidstaker - deltid	121	10,26 %
Pensjonist	103	8,74 %
Annet	29	2,46 %
Totalt	1179	100 %

Utdannelse	Antall	%
Folkeskole / grunnskole	182	15,66 %
Videregående	281	24,18 %
Yrkesfaglig	285	24,53 %
Høyskole/universitet	388	33,39 %
Annet	26	2,24 %
Totalt	1162	100 %

Med hensyn til utdanning, er det en overvekt av klienter som ikke har høyere utdanning. Til sammen 64,7 % har svart at de har utdanning tilsvarende videregående nivå eller lavere. Gruppen høyskole/universitet hadde imidlertid en stor økning i 2013, noe som h\kan henge sammen med at vi fikk flere unge klienter i fjor sammenlignet med tidligere. Studenter sorterer som hovedregel inn under kategorien høyskole/universitet, selv om de ikke har fullført studiene. Ferdig utdannede akademikere utgjør derfor bare en andel av de som har krysset av for alternativet høyskole/universitet. Det er imidlertid ikke mulig å si nøyaktig hvor stor andel de utgjør av den samlede prosentandelen på 33,4 %.

Tallgrunnlaget for 2013 om inntekts- og formuesforhold harmonerer med våre intensjoner om først og fremst å tilby bistand til personer som ikke makter å skaffe seg juridisk bistand fra annet hold. De aller fleste klientene oppgir å ikke ha formue. Med hensyn til inntekter er det interessant å merke seg at til sammen 18,7 % av klientene oppgir en

inntekt mellom kr. 247.000 – 300.000 pr år. Dette antas å ha sammenheng med at inntektsgrensene for fri rettshjelp var kr 246.000,- i 2013, og at mange som ligger rett over denne grensen likevel ikke har råd til å engasjere advokat for å få løst sine juridiske problemer.

Inntekt	Antall	%
0 – 100.000	160	13,79 %
101.000 – 246.000	361	31,12 %
247.000 – 300.000	217	18,71 %
301. - 400.000	251	21,64 %
Over 401.000	171	14,74 %
Totalt	1160	100 %

Formue	Antall	%
0 – 10.000	235	73,90 %
10.000 - 100.000	39	12,26 %
101.000 - 200.000	9	2,83 %
201.000 - 350.000	7	2,20 %
351.000 - 500.000	5	1,57 %
>501.000	23	7,23 %
Totalt	318	100 %

Av de som har gjeld oppgir hele 35,4 % at de skylder mer enn kr 500.000. Dette er en liten økning fra i fjor.

Klientens gjeld	Antall	%
0 – 100.000	383	33,92 %
101.000 – 500.000	346	30,65 %
501.000 – 1000.000	195	17,27 %
1001.000 – 2000.000	128	11,34 %
>2000.000	77	6,82 %
Totalt	1129	100 %

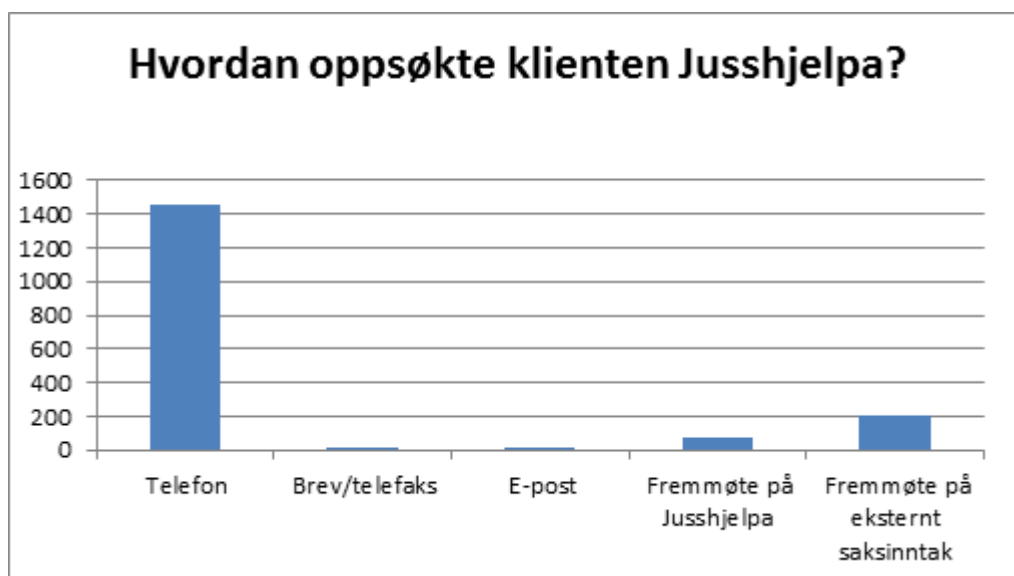
2.3.5.3 Klientens befatning med andre rettshjelpere

Et mindretall av våre klienter har vært i kontakt med advokat før de kontaktet oss for hjelp. Det er også få motparter som har advokat. Avhengig av saksområde, klientens situasjon og lignende vil imidlertid en del av klientene bli henvist videre til advokat etter at de har vært i kontakt med oss dersom vi vurderer det slik at klienten vil være best tjent med dette.

Partenes bruk av advokat	Antall	%
Klient har kontaktet advokat	137	11,48 %
Motpart har kontaktet advokat	43	3,6 %
Klient og motpart har kontaktet advokat	23	1,93 %
Ingen av partene har kontaktet advokat	651	54,57 %
Jeg har ikke advokat, vet ikke om motpart har det	339	28,42 %
Totalt	1193	100 %

2.3.5.4 Hvordan klienten kom i kontakt med Jusshjelpa

Hele 83,1 % tok kontakt med Jusshjelpa per telefon. Dette er en naturlig konsekvens av at vi tilbyr våre tjenester til hele landsdelen. Tallene viser at det er flere som oppsøker oss personlig på eksterne saksinntak enn ved oppmøte på vårt kontor i Tromsø. Dette har sammenheng med at Jusshjelpa driver utstrakt oppsøkende virksomhet, samt at vårt kontor ligger noe usentralt til i Tromsø. Andelen brev/faks/e-post er lav fordi Jusshjelpa ikke har åpnet for saksinntak via e-post. Ellers viser statistikkene at flesteparten av klientene har hørt om oss gjennom bekjente. Vi ser en stadig økning av bruken av våre nettsider.

Hørt om Jusshjelpa via...	Antall	%
Bekjente	508	43,23 %
Avisannonse	163	13,87 %
Medieomtale	103	8,77 %
Internett	129	10,98 %
Våre nettsider/søkemotor	79	7,1 %
Telefonkatalog/gule sider/1881	5	0,43 %
Plakat/brosjyre	44	0,43 %
Offentlig kontor	106	3,74 %
Informasjon ved studiested	32	9,02 %
Krisesenter	2	2,72 %
Annet	83	0,17 %
Totalt	1175	100 %

Vi har spurt klientene hva de hypotetisk sett ville gjort dersom verken Jusshjelpa eller noen andre studentrettshjelpstiltak hadde eksistert. Det at så mange som 28 % oppgir at de enten ikke ville gjort noe eller ikke vet hva de skulle gjort, underbygger vår oppfatning av at Jusshjelpa oppfyller en viktig funksjon i samfunnet.

Hva ville klienten gjort uten Jusshjelpa?	Antall	%
Oppsøkt advokat	486	41,65 %
Oppsøkt offentlig kontor	157	13,45 %
Gjort det selv	146	12,51 %
Ingenting/vet ikke	327	28,02 %
Annet	51	4,37 %
Totalt	1167	100 %

2.4 RETTSOMRÅDER HVOR DET SØKES OM HJELP

2.4.1 Hovedoversikt

Tabellen gir en oversikt over antall saker per fagområde i 2013:

	Fagområde	Antall	%
1.	Arverett	215	12,08 %
2.	Ekteskap	119	6,69 %
3.	Barn og foreldre	129	7,25 %
4.	Samboerforhold	96	5,39 %
5.	Avtalerett/forbrukerforhold	85	4,78 %
6.	Fast eiendom	133	7,47 %
7.	Husleie	247	13,88 %
8.	Erstatning	66	3,71 %
9.	Trygd og pensjon	76	4,27 %
10.	Sosial og helserett	26	1,46 %
11.	Gjeld	132	7,42 %
12.	Fengselsrett	21	1,18 %
13.	Skatter og avgifter	15	0,84 %
14.	Arbeidsrett	139	7,81 %
15.	Utlendingsrett	68	3,82 %
16.	Annen forvaltningsrett	44	2,47 %
17.	Straffe og politirett	46	2,58 %
18.	Annet	123	6,91 %
Totalt		1780	100 %

Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet i 2013 til sammen 1780 henvendelser. Arv-, familie- og husleierett er i likhet med tidligere år de største fagområdene og utgjør til sammen ca. 38 % av alle sakene. Husleierett har fortsatt økningen som er vist de seneste årene, mens arv, ekteskap og samboerforhold har redusert sin andel av det samlede antall saker.

Vi har hatt størst økning i saker knyttet til husleie, med en økning fra 11,3 % av det samlede antall saker i 2011 til 13,8 % i 2013. En entydig årsak til dette er vanskelig å peke på. Vi har et høyt antall nedlastinger av vår husleiekontrakt fra hjemmesidene våre, og det kan medvirke til at flere tar kontakt med oss på dette saksområdet. Vi er også synlig blant studentene på universitetet, som ofte er leietakere.

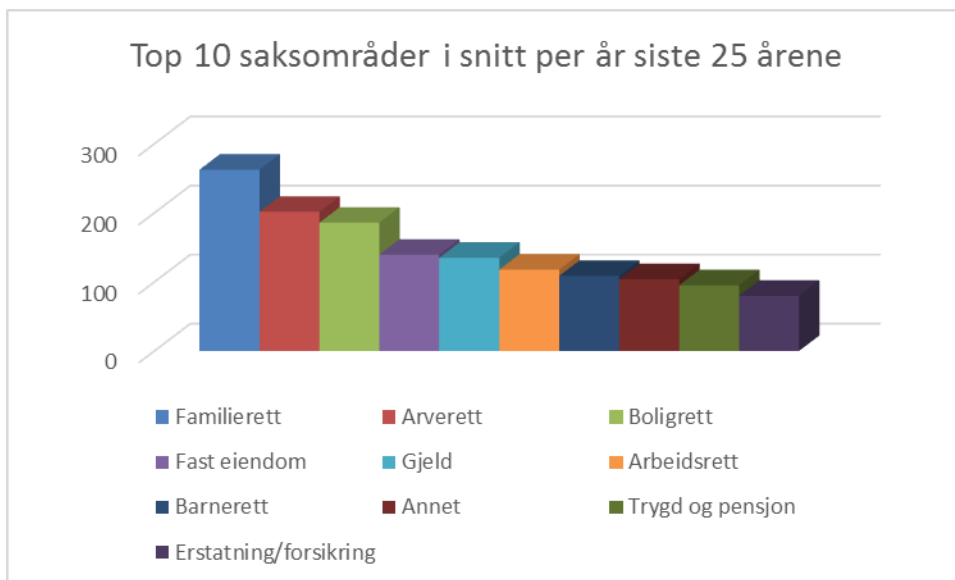
Saker knyttet til erstatningsrett og avtalerett/kjøp og salg har også hatt en større prosentvis økning. Under erstatningsrett er det forsikringskrav som dominerer. Både forsikringsaker og kjøp og salg er saker som henvises til andre gratis rettshjelpstilbud.

Andre saksområder som har økt i omfang siden i fjor er barnerett, arbeidsrett og gjeldsrett. Gjeldsrett er et område der vi fokuserer på hjelp til selvhjelp. Vi ønsker at det opprettes et gjeldsrådgivningstilbud som kan supplere kommunens tilbud der det ikke fungerer godt nok.

Saker om fast eiendom, trygd og pensjon, samt sosial- og helserett har hatt den største nedgangen fra 2012 til 2013.

2.4.2 Historisk oversikt over saksområder

Siden oppstarten av Jusshjelpa har vi hjulpet flest klienter med problemstillinger knyttet til familierett. Dette omfatter saker om ekteskap og ugift samliv. 14,8 % av alle Jusshjelpas henvendelser sorterer under denne kategorien. Arverett med 11,4 % av henvendelsene og boligrett med 10,5 % av henvendelsene følger på plassene bak. Det kan presiseres at boligrett i dag kalles for husleierett.

De mest brukte sakskategoriene er lite forandret dersom man kun ser på de siste 5 år. Andelen saker på familie- og arverett har imidlertid jevnet seg noe ut i forhold til de andre sakene. Utvikingen viser seg ved at boligrett/husleierett de siste to årene har vært det saksområdet med flest antall henvendelser.

2.4.3 Nærmere om de enkelte fagområdene

2.4.3.1 Arverett

Arverett		Antall	%
1.0	Annet	30	13,95 %
1.1	Rett til arv, pliktdel m.m.	35	16,28 %
1.2	Testamenter	27	12,56 %
1.3	Gaver og andre overføringer	11	5,12 %
1.4	Omstøtelse	3	1,40 %
1.5	Skifte	32	14,88 %
1.6	Uskiftet bo	37	17,21 %
1.7	Avkall/forskudd på arv	12	5,58 %
1.8	Arveoppgjør	28	35,81 %
Totalt		215	100 %

Fagområdet arverett har de siste årene holdt seg stabilt på ca. 13 % av de årlige henvendelsene til Jusshjelpa. Området ble redusert med 0,3 % fra 2012 til 2013, og ligger på 12,14 % av det samlede antall henvendelser. Forskjellige brosjyrer om arv er blitt lastet ned nesten 6000 ganger fra nettstedet www.gratisrettshjelp.no.

”Arveoppgjør” er den undergruppen som har økt mest fra 2012 til 2013. Disse henvendelsene utgjør hele 35,8 % av henvendelsene om arv, mot 16,7 % i 2012. Kategorien ”Skifte” har også hatt en betydelig økning, med nesten 7 % økning i andelen saker. ”Gaver og andre overføringer” har redusert sin andel med 3,7 %.

I mange arvesaker er det snakk om tilføring av midler, slik at disse sakene presumptivt vil være av mindre velferdsmessig betydning for klientene enn for eksempel trygde- og sosialsaker. Det er imidlertid ofte slik at velferdsbehovet er stort også i enkelte typer arvesaker, eksempelvis i uskiftesaker der den som sitter i uskifte er ressurs svak, eller der en av arvingene ikke selv makter å sikre at vedkommende får sin rettmessige arv.

Arveoppgjør setter dessuten ofte store følelser i sving hos de involverte parter. Jusshjelpa bidrar her med avklaringer av juridiske spørsmål knyttet til selve arveoppgjøret, enten forebyggende med informasjon før selve prosessen settes i gang, eller ved å ta stilling i en allerede pågående konflikt. Erfaringer tilsier at det arbeidet vi gjør i slike saker har en klart konfliktdempende effekt. Det vil dessuten være av stor verdi for klienten å få avklart en tvist med sine nærmeste på en måte som gjør at de i ettertid kan forholde seg til hverandre.

I størstedelen av arvesakene sender vi kun ut standardisert informasjonsmateriell og brosjyrer. Dersom vi etter en konkret vurdering finner at klienten har behov for videre bistand, og at saken har stor velferdsmessig betydning for klienten, kan vi gå aktivt inn i arvesaker. For øvrig henvises klienten videre til advokat eller skifterett.

2.4.3.2 Ekteskap

Ekteskap		Antall	%
2.0	Annet	6	5,04 %
2.1	Skilsmisse og separasjon	69	57,98 %
2.2	Opprettelse av ektepakt	3	2,52 %
2.3	Inngåelse og anerkjennelse av ekteskap	0	0 %
2.4	Ektefellebidrag	1	0,84 %
2.5	Skifteoppgjør	37	31,09 %
2.6	Gjeldsansvar under ekteskapet	3	2,52 %
Totalt		119	100 %

De siste 9 årene har det vært en jevn reduksjon i antall saker etter ekteskapsloven. Fra 2012 til 2013 sank andelen saker om ekteskap med 0,3 % av den totale andelen saker, og med 20 saker.

Som det fremgår av tabellen ovenfor, relaterer henvendelsene om ekteskap seg hovedsakelig til juridisk rådgivning og bistand i forbindelse med samlivsbrudd; det være seg knyttet til separasjon/skilsmisse eller skifteoppgjør. Kategorien «Skilsmisse og separasjon» utgjør 58 % av henvendelsene, mens «Skifteoppgjør» utgjør 31 %. Til sammen utgjør disse to kategoriene 89 % av saker knyttet til ekteskap. Saksbehandlerne bruker mye tid på å løse konflikter mellom tidligere ektefeller. At sakskategoriene er av sentral betydning, viser også trafikken på våre nettsider, hvor brosjyrene på saksområdet har mange nedlastinger.

Vi gjør langt på vei de samme erfaringene her som ved arveoppgjør med hensyn til demping av allerede pågående konflikter. Det er åpenbart at avklaring av de juridiske sidene ved skifte- og delingsoppgjør bidrar til at konfliktnivået senkes.

2.4.3.3 Barn og foreldre

Barn og foreldre		Antall	%
3.0	Annet barn og foreldre	16	12,40 %
3.1	Foreldreansvar	16	12,40 %
3.2	Adopsjon	3	2,33 %
3.3	Barnefordeling	21	16,28 %
3.4	Farskap og medmorskap	8	6,20 %
3.5	Underholdsbidrag	7	5,43 %
3.6	Samværsrett og reisekostnader	42	32,56 %
3.7	Barnevern	14	10,85 %
3.8	Vergemål	2	1,55 %
Totalt		129	100 %

Barnerett utgjorde 6,7 % av det totale sakstallet på Jusshjelpa i 2013. Dette er en reduksjon på 0,5 % fra året før, og barnerett ligger stabilt på rundt 7 % av saksantallet.

Barnerett er et prioritert saksområde på Jusshjelpa. Det er av stor personlig betydning for klientene at de blir enige om samværsordninger eller fast bosted for sine barn. I likhet med saker under familieretten forbygger vårt arbeid også konflikter, ved at barnas foreldre

inngår samværsavtaler, blir orientert om rettigheter og hjelpes til å inngå en dialog for å sikre barnets beste.

I 2013 var det spørsmål rundt barnefordeling som utgjorde det største saksområdet, og som også har hatt den største økningen. Også saker knyttet til underholdsbidrag har økt sin andel merkbart.

2.4.3.4 Samboerforhold

Samboerforhold var en ny kategori fra 2010, og det er dermed bare to år med tall i denne kategorien tidligere. Kategorien hørte tidligere under familierett, og tallene kan til en viss grad sammenliknes med tidligere år på grunn av dette.

Samboerforhold		Antall	%
4.0	Annet	11	11,46 %
4.1	Oppløsning av samboerforhold	73	76,04 %
4.2	Etablering av samboerforhold	12	12,50 %
Totalt		96	100 %

De fleste henvendelsene gjelder det økonomiske oppgjøret etter samlivsbrudd. I tillegg bidrar vi med forebygging av konflikter, ved å etablere samboeravtaler og testamenter. Her kan nevnes at det i fjor ble lastet ned 7696 samboerkontrakter fra vår nettside, noe som gjør at vi reelt sett hjelper mange flere enn det henvendelsesstatistikken viser.

2.4.3.5 Avtalerett, kjøp og salg

Avtalerett – kjøp og salg		Antall	%
5.0	Annet	12	14,12 %
5.1	Avtaleinngåelse / opprettelse	8	9,41 %
5.2	Ugyldig avtale	2	2,35 %
5.3	Avtaletolkning	2	2,35 %
5.4	Mangelfull ytelse	16	18,82
5.5	Angrerett	8	9,41 %
5.6	Kjøp og salg	37	43,53 %
5.7	Tap av bankkort	0	0 %
Totalt		85	100 %

Disse sakene blir som regel henvist videre til Forbrukerrådet der det er snakk om forbrukerkjøp, eller til klagenemnder eller advokat dersom det dreier seg om andre typer kjøp. Avtalerett er ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa, og de fleste sakene blir derfor avvist eller henvist videre.

2.4.3.6 Fast eiendom

Fast eiendom		Antall	%
6.0	Annet	43	32,33 %
6.1	Mangler	12	9,02 %
6.2	Tredjemannskonflikt	3	2,26 %
6.3	Eierskifteforsikring	0	%
6.4	Servitutter og veirett	14	10,53 %
6.5	Nabotvist	15	11,28 %
6.6	Sameie	29	21,80 %
6.7	Eierseksjon	1	0,75 %
6.8	Borettslag	6	4,51 %
6.9	Kommunale reguleringer	6	4,51 %
6.10	Tomtefeste	4	3,01 %
Totalt		133	100 %

Det er som oftest ikke et fremtredende velferdsbehov i saker om fast eiendom, og det er dermed ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Klientene henvises derfor som regel videre til advokat eller offentlige organer. Det legges imidlertid ned et visst arbeid i å gjøre kurante henvisninger, et arbeid som i seg selv er verdifullt.

Sameie er den største underkategorien, og det arbeides mer med denne kategorien enn med de andre. Det anses som viktig at sameierne gis verktøy for å løse tvisten, da de er avhengig av å ha et godt forhold for å bo i samme bygning/bygningsmasse. Vi arbeider også en del med oppløsning av sameie, da vi har opparbeidet oss god kompetanse på dette gjennom vårt arbeid med skifte etter samlivsbrudd.

I 2013 utgjorde fagområdet fast eiendom 7,5 % av det totale antallet henvendelser til Jusshjelpa, en nedgang på rundt 1 %. Etter å ha publisert en rekke informative artikler på www.gratisrettshjelp.no og vår mobilapplikasjon Rettshjelperen håper vi å kunne tilby denne klientgruppen mer hjelp enn vi har kunnet prioritere tidligere.

2.4.3.7 Husleie

Husleie		Antall	%
7.0	Annen husleierett	27	10,93 %
7.1	Inngåelse av husleieavtale	7	2,83 %
7.2	Depositum/garanti	29	11,74 %
7.3	Leieøkning	32	12,96 %
7.4	Andre pengeytelser/gebyrer	6	2,43 %
7.5	Opphør av leieavtale	90	36,44 %
7.6	Plikter under leieforholdet	9	3,64 %
7.7	Utleie	7	2,83 %
7.8	Opptak i husstand	3	1,21 %
7.9	Fremleie og overføring av leierett	0	0,00 %
7.10	Leie til annet formål enn bolig	6	2,43 %
7.11	Krav etter mangel	24	9,72 %
7.12	Utkastelse	2	0,81 %
7.13	Vedlikehold	4	1,62 %
7.14	Betalingsmislighold av leie	2	0,81 %
Totalt		247	100 %

Husleierett er et fagområde som blir høyt prioritert ved Jusshjelpa. Dette ser vi resultater av ved at saksandelen har økt jevnt de siste årene, og saksområdet har i år flest henvendelser, og størst økning siden i fjor. Som oftest er det leietaker som er klient hos oss. De fleste sakene omhandler depositum, leiesum, mangler ved leieobjektet og opphør av husleieforholdet. Dette samsvarer i grove trekk med tidligere år. Størst økning ser vi i kategorien «opphevet av leieavtale», som har økt med over 40 henvendelser, og med over 9 % av den samlede andelen saker.

For å forebygge konflikter har vi utarbeidet husleieavtale og brosjyrer på dette saksområdet. I fjor lå våre husleiekontrakter på norsk og engelsk høyt oppe på nedlastingslisten vår, det samme gjorde vår brosjyre om husleierett. Til sammen ble rettsinformasjon om husleie lastet ned rundt 10 000 ganger. Dette gjør at vi reelt sett hjelper mange flere enn de som kontakter oss direkte.

2.4.3.8 Erstatning

Erstatning		Antall	%
8.0	Annet erstatningsrett	27	40,91 %
8.1	Erstatningens størrelse	2	3,03 %
8.2	Personskade	10	15,15 %
8.3	Rettsferdsvederlag	1	1,52 %
8.4	Pasientskadeerstatning	9	13,64 %
8.5	Yrkesskadeerstatning	3	4,55 %
8.6	Voldsoffererstatning	3	4,55 %
8.7	Forsikringsoppgjør	11	16,67 %
Totalt		66	100,00 %

Bortsett fra voldsoffererstatning og rettsferdsvederlag er dette et lavt prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Vi henviser stort sett samtlige saker om voldsoffererstatning til Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø. Klager på forsikringsselskaper henvises til

Finansklagenemnda. Vi yter en viss bistand til klienter som ønsker å søke om pasientskadeerstatning.

2.4.3.9 Trygd og pensjon

Trygd og pensjon		Antall	%
9.0	Annet trygd og pensjon	12	15,79 %
9.1	Alderstrygd	3	3,95 %
9.2	Sykepenger	6	7,89 %
9.3	Uførepensjon	15	19,74 %
9.4	Arbeidsavklaringspenger	10	13,16 %
9.5	Yrkesskade	3	3,95 %
9.6	Hjelpestønad/grunnstønad	1	1,32 %
9.7	Dagpenger	4	5,26 %
9.8	Foreldrepenger / svangerskapsenger	6	7,89 %
9.9	Integrasjonsstønad	2	2,63 %
9.10	Hjelpemidler	2	2,63 %
9.11	Trygdeytelsens størrelse (beregning)	1	1,32 %
9.12	Trekk i trygd	1	1,32 %
9.13	Tilbakekreving	6	7,89 %
9.14	Utbetaling av trygdeytelser.	4	5,26 %
Totalt		76	100,00 %

Stort sett alle som henvender seg til oss med spørsmål som faller inn under trygd og pensjon får hjelp, da dette er et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. Det er imidlertid slik at vi primært bistår med klage på vedtak. Saker om trygd og pensjon er vanligvis svært arbeidskrevende. Dette er likevel et saksområde vi ønsker fokus på, da vi opplever at det offentliges veiledningsplikt ikke er tilstrekkelig hjelp for mange av våre klienter. Andelen saker knyttet til trygd og pensjon har ligget jevnt på rundt 4 % av henvendelsene vi mottar årlig. Etter en økning i 2012 er kategorien igjen redusert til 4,3 %. Som i fjor er uførepensjon den største underkategorien.

2.4.3.10 Sosial- og helserett

Sosial og helserett		Antall	%
10.0	Annen sosial- og helserett	9	34,62 %
10.1	Stønader, pengeytelser	10	38,46 %
10.2	Tilbakebetalingskrav	0	0,00 %
10.3	Rett til bolig	0	0,00 %
10.4	Bostøtte	2	7,69 %
10.5	Nødhjelp	4	15,38 %
10.6	Individuell plan	0	0,00 %
10.7	Helsetjenester	1	3,85 %
10.8	Hjelp i hjemmet	0	0,00 %
10.9	Hjelp til avrusning	0	0,00 %
10.10	Tvangsinnngrep	0	0,00 %
10.11	Kvalifiseringsstønad	0	0,00 %
10.12	Psykiatri	0	0,00 %
10.13	Bytting av sosialkontor	0	0,00 %
Totalt		26	100 %

Sosial- og helserett hadde en nedgang på 1 % sett hen til det totale antall saker på Jusshjelpa. De felles sakskategoriene er ikke tilpasset det antall saker vi har på Jusshjelpa i Nord-Norge, og det blir dermed et stort antall underkategorier uten registrerte henvendelser. Vi vil fortsette å ha fokus på saker knyttet til helse- og sosialrett, da dette som regel er klienter i dyp personlig krise, og vi ønsker derfor å prioritere disse høyt. En stor andel av disse sakene omhandler klage på vedtak om stønader eller nødhjelp.

2.4.3.11 Gjeldssaker

Gjeld		Antall	%
11.0	Annet gjeld	22	16,67 %
11.1	Forhandling med kreditor	21	15,91 %
11.2	Inkasso	5	3,79 %
11.3	Gjeldsordning	8	6,06 %
11.4	Klage på utleggstrekk	2	1,52 %
11.5	Lånekassen	4	3,03 %
11.6	Konkurs	0	0,00 %
11.7	Bidragsgjeld	0	0,00 %
11.8	Bestridelse av krav	23	17,42 %
11.9	Utleggspant	4	3,03 %
11.10	Økonomisk rådgivning	6	4,55 %
11.11	Inndrivelse av pengekrav	33	25,00 %
11.12	Gjeld i fengsel	4	3,03 %
Totalt	Sum	132	100,00 %

Gjeldsrett er et av saksområdene som har økt i antall saker på tross av at det totale antallet saker er redusert. «Inndrivelse av pengekrav» og «bestridelse av krav» øker sin andel av det totale sakstallet, og er sammen med «Forhandling med kreditor» de områdene vi arbeider mest med.

Gjeldssaker har alltid vært et prioritert fagområde ved Jusshjelpa. I tillegg til at gjeldsklienter i mange tilfeller har et stort behov for så vel juridisk som moralsk bistand, innebærer disse sakene ofte utstrakt korrespondanse og dialog med flere motparter. Sakene strekker seg dessuten som regel over lang tid. Gjeldssaker er derfor blant de mest ressurskrevende sakene Jusshjelpa har. Vi utarbeidet i 2010 en gjeldspakke for å gjøre flere klienter i stand til å håndtere sin egen gjeld. Denne gjeldspakken har vært etterspurt blant samarbeidende organisasjoner, og ble i tillegg lastet ned over 2000 ganger i fjor fra nettsidene våre.

Et visst økonomisk spillerom er i dag en nødvendig forutsetning for nærmest alle sider av et menneskes livsutfoldelse. Tunge gjeldsproblemer har derfor enorme velferdsmessige konsekvenser for dem dette gjelder. Det er av avgjørende betydning at man så effektivt og raskt som mulig kan få i stand en ordening som bringer klienten ut av det uføret som gjeldsproblemene representerer.

Inndrivelse av pengekrav er en stor underkategori i dette saksområdet. Her hjelper vi klienter å få inndrevet utestående krav. Dette gjør vi kun etter en vurdering av det velferdsmessige behov hos klienten. Vi ønsker ikke å løse et velferdsmessig problem ved å skape et nytt.

2.4.3.12 Fengselsrett

Fengselsrett		Antall	%
12.0	Annet	4	19,05 %
12.1	Brev, besøk, telefon	0	0 %
12.2	Ransakelse, kontroll, urinprøve	1	4,76 %
12.3	Disiplinærreaksjoner	0	0 %
12.4	Misnøye med betjent	0	0 %
12.5	Spørsmål om saksbehandling	0	0 %
12.6	Etterlysning av effekter	1	4,76 %
12.7	Helsetjenesten	1	4,76 %
12.8	§ 12 eller § 16 soning	1	4,76 %
12.9	Utsatt soning	0	0 %
12.10	Løslatelse	0	0 %
12.11	Soningsberegning	3	14,29 %
12.12	Forvaring	0	0 %
12.13	Permisjon og fremstilling	0	0 %
12.14	Frigang	2	9,52 %
12.15	Overføring	8	38,10 %
12.16	Benådning	0	0 %
Totalt		21	100 %

På grunn av overgangen til felles saksnummer for alle studentrettshjelpstiltakene, ble fengselsrett skilt ut som eget saksområde fra 2010. Antall saker knyttet til fengselsrett ligger på samme nivå som tidligere år. Vi ser også her at antall underkategorier passer bedre for de andre studentrettshjelpstiltakene, med et høyere antall fengselssaker.

De fleste sakene i fengselsrett kommer inn på våre saksinntak i fengslene rundt om i landsdelen. Vi forsøker å besøke hvert fengsel minst 1-2 ganger pr semester. I Tromsø fengsel har vi saksinntak hver fjortende dag med unntak av på sommeren, der frekvensen er mindre hyppig. De fleste sakene tatt inn blant innsatte i fengslene omhandler ikke fengselsrett som sådan, men sorterer under andre fagområder hos oss, eksempelvis gjeldsproblematikk og samvær med barn.

2.4.3.13 Skatter og avgifter

Skatter og avgifter		Antall	%
13.0	Annet	13	86,67 %
13.1	Klage og ettergivelse	1	6,67 %
13.2	TV-lisens	1	6,67 %
Totalt		15	100 %

Skatterett er ikke et prioritert saksområde ved Jusshjelpa da dette i all hovedsak ligger utenfor våre kompetanseområder. Det foreligger ikke et velferdsmessig behov i skattesaker, slik det ofte gjør på våre prioriterte saksområder. De aller fleste sakene henvises direkte til likningskontor, fylkesskattekontor eller advokat.

2.4.3.14 Arbeidsrett

Arbeidsrett		Antall	%
14.0	Annet	14	10,07 %
14.1	Diskriminering	2	1,44 %
14.2	Arbeidsmiljø	4	2,88 %
14.3	Arbeidstid	2	1,44 %
14.4	Permisjon	0	0,00 %
14.5	Ferietid	4	2,88 %
14.6	Feriepenger	4	2,88 %
14.7	Lønn	74	53,24 %
14.8	Sykepenger fra arbeidsgiver	2	1,44 %
14.9	Arbeidskontrakt	5	3,60 %
14.10	Endring av arbeidsforhold	6	4,32 %
14.11	Ansettelse	3	2,16 %
14.12	Midlertidig ansettelse	0	0,00 %
14.13	Permittering	0	0 %
14.14	Oppsigelse	15	10,79 %
14.15	Avskjed	4	2,82 %
14.16	Attest	0	0 %
Totalt		139	100 %

Arbeidsrett er et av våre kjerneområder, og i løpet av de siste årene har vi registrert en reell økning innenfor dette fagområdet. Etter en nedgang i 2012, fortsatte økningen i 2013. Saksområdet har nå 7,8 % av våre saker. I disse sakene representerer Jusshjelpa i all hovedsak arbeidstakersiden, selv om vi fra tid til annen også mottar henvendelser fra arbeidsgiversiden. Det dreier seg da stort sett om småbedrifter.

I tråd med tidligere år er det henvendelser relatert til lønn og oppsigelse/avskjed som utgjør tyngdepunktet av sakene på dette fagområdet.

Lønnskrav utgjør nå over 50 % av henvendelsene på området, og er ressurskrevende saker. Man må ofte handle raskt innenfor på forhånd gitte frister. Jusshjelpa er et viktig hjelpetilbud for arbeidstakere som ikke er fagorganiserte. Vi har i de siste år sett at hjelpebehovet hos utenlandske arbeidstakere med lønnsproblemer øker. Da oppstår det gjerne språkmessige utfordringer i saksbehandlingen, i tillegg til problemer av juridisk art.

Brosjyrer om arbeidsrett ble lastet ned over 10200 ganger fra nettstedet www.gratisrettshjelp.no. Arbeidsrett er med dette det rettsområdet hvor det lastes ned mest rettsinformasjon.

2.4.3.15 Utlendingsrett

Utlendingsrett		Antall	%
15.0	Annet	9	13,24 %
15.1	Permanent oppholdstillatelse	6	8,82 %
15.2	Familieinnvandring	26	38,24 %
15.3	Reisedokument, pass	1	1,47 %
15.4	Arbeidstillatelse	2	2,94 %
15.5	Studenttillatelse	0	0 %
15.6	Beskyttelse	7	10,29 %
15.7	Utvisning	7	10,29 %
15.8	Dublin-saker	0	0 %
15.9	Statsborgerskap	4	5,88 %
15.10	Visum	4	5,88 %
15.11	EØS-tillatelse	0	0 %
15.12	EØS-utvisning	2	2,94 %
15.13	Opphold på selvstendig grunnlag	0	0 %
Totalt		68	100 %

Antallet og andelen av utlendingssaker ble redusert i 2013.

Utlendingsrett er et forholdsvis lite, men prioritert fagområde ved Jusshjelpa. De enkelte sakene er ofte ressurskrevende, og omhandler i hovedsak bistand til klage på vedtak om oppholdstillatelse eller familieinnvandring. Vår oppfatning er at utlendinger har et dårlig rettsvern i slike saker. I mange av disse sakene er utfallet av enorm velferdsmessig betydning for klientene, og de har derfor et stort behov for rask avklaring. Den ekstremt lange saksbehandlingstiden man opererer med i enkelte ledd av saksbehandlingen i slike saker virker i mange tilfeller utmattende på klientene. Mange opplever også å bli ufrivillig pasifisert og tilsidesatt i samfunnet fordi de har begrensede eller ingen mulighet til å fungere i et normalt liv i påvente av avgjørelsen fra UDI eller UNE.

Rettsinformasjon på dette området er ressurskrevende, da det krever at informasjonen utarbeides på mange språk. Juridisk Rådgivning for Kvinner gjør et omfattende arbeid her, og det ligger brosjyrer på mange språk på vårt felles nettsted www.gratisrettshjelp.no.

2.4.3.16 Annen forvaltningsrett

Annen forvaltningsrett		Antall	%
16.0	Annet	11	25,00 %
16.1	Offentlige tjenester	8	18,18 %
16.2	Klage på saksbehandling	12	27,27 %
16.3	Klage på veiledningsplikt	0	0 %
16.4	Partsrettigheter	0	0 %
16.5	Opphold i institusjon - klage	0	0 %
16.6	Tvangsbehandling	0	0 %
16.7	Fri rettshjelp	5	11,36 %
16.8	Undervisning	8	18,18 %
16.9	Plan- og bygningsrett	0	0 %
Totalt		44	100 %

Annen forvaltningsrett er tradisjonelt et lite fagområde ved Jusshjelpa. Selv om en del av disse sakene faller utenfor våre kompetanseområder og må henvises videre, legges det ned en del arbeid i å hjelpe klientene frem til rett instans. Vi hjelper i flere tilfeller klienter med å søke fylkesmannen om fri rettshjelp, men vi har også tilfeller hvor vi hjelper klienten med hvor han kan finne advokat eller annen kurant rettshjelp. I 2013 har vi sett en økning i antallet klager på forvaltningens saksbehandling.

2.4.3.17 Straffe- og politirett

Straffe- og politirett		Antall	%
17.0	Annet	13	28,26 %
17.1	Veitrafikk, førerkort, promille	18	39,13 %
17.2	Beslag og inndragning	5	10,87 %
17.3	Politisaker, forelegg, uoppgjorte forelegg	4	8,70 %
17.4	Gjenopptakelse av straffeforhold	0	0 %
17.5	Voldsanmeldelse	1	2,17 %
17.6	Anke	0	0,00 %
17.7	Bøter	1	2,17 %
17.8	Straffeprosess	4	8,70 %
17.9	Varetekt og arrest	0	0 %
17.10	Bortvisning fra gata	0	0 %
17.11	DNA-registrering	0	0 %
Totalt		46	100 %

Strafferett er et uprioritert saksområde på Jusshjelpa, da det ligger utenfor vårt kompetanseområde. Slike henvendelser blir derfor utelukkende henvist videre til advokat eller politijurist.

2.4.3.18 Annet

Annet		Antall	%
18.0	Annet diverse	113	91,87 %
18.1	Diskriminering	2	1,63 %
18.2	Klage på advokat	8	6,50 %
18.3	Vold og mishandling	0	0 %
18.4	Privat undervisning	0	0 %
18.5	Kriminalitetsofre-pårørende	0	0 %
Totalt		123	100 %

Annet-kategorien omfatter alle saker av juridisk karakter som ikke naturlig hører inn under noen av de øvrige fagområdene ved Jusshjelpa, samt saker hvor vi hjelper klienten med løsning av et ikke-juridisk velferdsrelatert problem. Vi har hatt en økning i antall saker under denne kategorien, noe som mulig kan tilskrives at nyansatte ikke byttet kategori etter samtaler med klient har klargjort hvilket saksområde saken hører under. I tillegg ansatte vi i 2013 ny sekretær, som brukte noe tid å gjøre seg kjent med sakskodene våre.

2.5 PROSJEKTARBEID

2.5.1 Generelt om prosjektbasert arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge

Ettersom et av Jusshjelpas overordnede formål er å bedre rettstilstanden for ressursvake klientgrupper, er det naturlig at vi benytter den kunnskapen vi tilegner oss gjennom saksbehandlingen til å øve påvirkning av rettstilstanden på et mer generelt plan. Forebyggende rettshjelpsarbeid og rettsinformasjon, høringsuttalelser, studentavhandlinger, samt utredningsarbeid og rettspolitiske prosjekter gjør at Jusshjelpa på forskjellig vis kan hjelpe langt flere enn det som er mulig kun gjennom individuell saksbehandling. Slikt arbeid har derfor tradisjonelt vært ansett for like viktig som den ordinære saksbehandlingen ved kontoret, selv om dette arbeidet, målt i nedlagte arbeidstimer, alltid har vært av betydelig mindre omfang enn den individuelle saksbehandlingen.

Det meste av våre bevilgninger er øremerket saksbehandling. Prosjektbasert arbeid er derfor i stor grad avhengig av særlige bevilgninger. Hvorvidt vi klarer å skaffe nødvendig finansiering er svært varierende fra prosjekt til prosjekt. En konsekvens av dette er at det prosjektbaserte arbeidet ved kontoret ofte er av mindre omfang enn det som er optimalt.

2.5.1.1 Organiseringen av prosjektarbeid ved Jusshjelpa

Det konkrete prosjektarbeidet utføres ofte av nedtrappere, enten som enkeltstående nedtrapperprosjekter eller ved at flere nedtrappere går sammen i ad hoc-grupper. I tillegg deltar også saksbehandlerne i forskjellige prosjekter, enten ved at saksbehandlergruppen i sin helhet er involvert, eller som deltaker i en ad hoc-gruppe. Styret har det overordnede ansvaret for alt prosjektarbeid ved Jusshjelpa, noe som innebærer at både prosjektskisser og sluttrapporter skal godkjennes av styret.

Jusshjelpa har i 2013 gjennomført flere prosjekter, både som enkeltstående nedtrapperprosjekter og gjennom forskjellige ad hoc-grupper. Nedenfor vil det bli redegjort nærmere for de enkelte prosjektene.

2.5.2 Rettsinformasjon

Jusshjelpa utarbeider jevnlig brosjyrer, avisartikler, informasjon til våre nettsider og liknende informasjonsmateriell. Dette er hovedsakelig på rettsområder hvor vi mottar mange likeartede henvendelser. Rettsinformasjonen tjener flere formål. Det er for det første en ressursbesparende måte å yte rettshjelp på, noe som igjen frigjør tid til å hjelpe flere. Rettsinformasjon kan også virke forebyggende ved å gjøre klienten bedre rustet til å hjelpe seg selv. Brosjyrer, nettsider m.m. er således sentrale virkemidler for prinsippet om å yte hjelp til selvhjelp. Når vi sender ut informasjonsmateriell, tilbyr vi alltid klienten å ta kontakt med oss dersom vedkommende har ytterligere spørsmål eller har behov for videre assistanse i saken.

Jusshjelpa har opp gjennom årene utarbeidet en rekke brosjyrer. I tillegg har vi et samarbeid med de øvrige rettshjelpstiltakene der vi utveksler og oppdaterer brosjyrer. Alle våre brosjyrer er gratis, og tilsendes etter henvendelse. Aktuelle brosjyrer på våre saksområder ligger tilgjengelig på våre nettsider www.jusshjelpa.no. Vi har i tillegg en brosjyredatabase på www.gratisrettshjelp.no.

Av konkrete rettsinformative prosjekter som har vært gjennomført ved Jusshjelpa i 2013 kan følgende nevnes:

2.5.2.1 Nytt innhold på studentrettshjelpstiltakenes felles nettside www.gratisrettshjelp.no

Jusshjelpa i Nord-Norge overtok i våren 2012 ansvar for studentrettshjelpstiltakenes felles nettside. Tidligere inneholdt siden en beskrivelse av de forskjellige tiltakene, hva vi arbeider med, hvor vi finnes og når vi kan nås. Etter et omfattende arbeid i 2012, som involverte samtlige av Jusshjelpas medarbeidere, fikk nettsiden et helt annet utseende og innhold. Nettsiden inneholder nå over 300 faglige artikler på våre mest sentrale saksområder. I 2013 har vi fortsatt arbeidet med nettstedet, og blant annet utvidet med artikler om fengselsrett. Vi hadde 148 435 unike brukere på nettstedet i fjor. Disse brukerne lastet ned til sammen 71 374 brosjyrer.

2.5.2.2 Nytt utseende og innhold på www.jusshjelpa.no

Vi har fortsatt arbeidet med vår egen nettside. Det er viktig å legge ut oppdatert og relevant informasjon, og dette er noe vi kontinuerlig har fokus på. Vi hadde i fjor 46 466 unike brukere på vårt nettsted. Tallet er gått noe ned siden 2013. Dette er en forventet utvikling, da vi har flyttet våre brosjyrer over til www.gratisrettshjelp.no. På slutten av 2013 fikk vårt nettsted et helt nytt og brukervennlig design.

2.5.2.3 Lansering av mobilapplikasjonen Rettshjelperen

Jusshjelpa i Nord-Norge lanserte i februar 2013 en mobilapplikasjon med rettsinformasjon i mobilformat. Appen består av over 300 artikler, en henvisningsliste med oppringningsfunksjon til andre gratis rettshjelpstilbud, en nyhetsside og informasjon om studentrettshjelpstiltakene. Alle ansatte på Jusshjelpa har vært involvert i prosjektet. Jusshjelpa i Nord-Norge har selv hatt ansvar for 11 rettsområder, samt for de øvrige deler av appen. De andre studentrettshjelpstiltakene har hatt ansvar for ett rettsområde hver. Jusshjelpa i Midt-Norge har bidratt med artikler til to rettsområder.

Mobilapplikasjonen fikk raskt et høyt antall nedlastninger, og har blitt lastet ned 8 120 ganger. Se mer om appen på www.gratisrettshjelp.no/app.

2.5.2.4 Utarbeidelse av foredrag på alle Jusshjelpas rettsområder

Jusshjelpa i Nord-Norge har to rettspolitiske uker hvert år. Da stenger vi vårt saksinntak, og bruker alle arbeidstimer på ett eller flere rettspolitiske prosjekter. Våren 2013 valgte vi å bruke denne uken til utarbeidelse av foredrag på alle våre sentrale rettsområder. Foredragene brukes som ledd i å nå ut til den nordnorske befolkning på flere plan enn tidligere. Vi når andre klientgrupper ved å tilby foredrag i stedet for, eller i tillegg til, ordinære saksinntak. I tillegg ser vi at det finnes et behov for rettsinformasjon i form av foredrag. Medarbeiderne på Jusshjelpa har allerede holdt mange foredrag, og vi har et prosjekt i 2014 som skal videreutvikle dette tilbudet.

2.5.2.5 Rettsikkerheten for innsatte i norske fengsler

Jusshjelpa feiret i oktober 2013 vårt 25 års jubileum. Vi valgte å avholde rettspolitisk uke i forbindelse med feiringen av jubileet, og valgte innsatte i fengsel som vår fokusgruppe. Vi avholdt et seminar om barn i fengsel i forbindelse med vårt Russlands-prosjekt. Det står mer om dette under punkt 2.5.4.1. Vi arrangerte i tillegg en stor debatt om rettsikkerheten til innsatte i norske fengsler, med særlig fokus på manglende nøytrale klageordninger når det foretas administrative vedtak om tvang. I panelet satt forsvarsadvokat Bjørn Morten Litveit Hansen, ass. Regionsdirektør i Kriminalomsorgen Nord Torill Holsvik Høyem, advokat Jørgen Løvdal, statssekretær Vidar Brein-Karlsen og tidligere innsatt Svein Erik Utsi. Debattleder var universitetslektor Kristin Solberg. Debatten ble godt markedsført, medførte medieomtale i nasjonale og regionale medier, og hadde stor publikumsoppslutning.

2.5.2.6 Kronikker på sentrale temaer i publisert i avisa Nordlys

Våren 2013 arbeidet to prosjektmedarbeidere med utarbeidelse av flere kronikker på sentrale rettsområder. Disse kronikkene ble publisert i avisa Nordlys våren og sommeren 2013, samt på Jusshjelpas blogg på www.jusshjelpa.no. Tema for kronikkene var nordmenns hang til å klage på NAV, foreldrenes ansvar for å bli enige om samvær med barn uten å involvere barna og arbeidstakeres manglende evne til å sikre dokumentasjon på sine lønnskrav ved å ta vare på dokumenter som kontrakt og lønns slipper.

2.5.2.7 Brosjyre om innsattes sosiale rettigheter

Jusshjelpa i Nord-Norge ble kontaktet av Tromsø Fengsel, som hadde sett behov for informasjon om innsattes sosiale rettigheter. Vi hadde en gammel og utdatert brosjyre på området. Denne ble brukt som utgangspunkt ved utarbeidelsen av en ny brosjyre, som i tillegg ble supplert med mye ny informasjon. Brosjyren er i bruk i fengslene, og er publisert på våre nettsider.

2.5.3 Forskning og utredning

2.5.3.1 Studentavhandlinger

Det er ønskelig at medarbeidere ved Jusshjelpa skriver studentavhandlinger innenfor kontorets fagområder i forlengelse av sine engasjementer her. Avhandlinger innenfor relevante fagområder godtas derfor som nedtrapperprosjekter hos oss. Betingelsen er at avhandlingen publiseres av Jusshjelpa i Nord-Norge.

I 2013 valgte ingen av saksbehandlerne våre å skrive avhandlinger.

2.5.3.2 Høringsuttalelse om et sentralt gjeldsregister

Vi skrev våren 2013 en høring til barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet om innføring av et register som gir oversikt over enkeltpersoners gjeld.

Vi registrerer at det er et økende problem at kredittsøkere setter seg i dyp gjeld, blant annet som en følge av enkel tilgang på forbrukerkreditt. Jusshjelpa mente derfor at et gjeldsregister vil fungere preventivt, og følgelig bidra til å avverge enkeltpersoners gjeldsproblemer. Vår store klientmasse på området viser nødvendigheten av at det opprettes et overordnet register der det registreres opplysninger til vern mot forbrukeren selv.

Jusshjelpa bemerket imidlertid at et slikt register vil innebære et stort inngrep i personvernet og den private autonomi.

2.5.3.3 Gjennomgang og analyse av 25 års statistikk

En av våre medarbeidere, med utdanning innen statistikk, har tatt for seg 25 år med statistikk på våre saker og klienter. Han har gjennomgått alt materialet, foretatt analyser, påpekt trender og skrevet en meget omfattende rapport til bruk for ledelsen. En del av hans statistiske resultater har vært omtalt i denne rapporten i sammenheng med en gjennomgang av årsstatistikken. Analysene vil bli brukt aktivt av ledelsen ved planleggingen av Jusshjelpas fremtidige virksomhet.

2.5.3.4 Videre arbeid med Rettshjelpsmeldingen

Jusshjelpa fortsetter å følge med påfremgriften av arbeidet med ny lov om fri rettshjelp. Arbeidet med loven har stagnert, og det har ikke vært synlig fremgang frem mot et endringsforslag. Vi håper et lovforslag vil være ferdigstilt fra departementet i 2014.

2.5.4 Annet

2.5.4.1 Russlandsprosjektet

Jusshjelpa i Nord-Norge har i 2013 fortsatt samarbeidet med rettshjelpsklinikken ved NarFu i Arkhangelsk. Vi mottok prosjektstøtte fra Barentssekretariatet til to felles seminarer. I oktober 2013 var to professorer og fire studenter fra rettshjelpsklinikken i Tromsø, og deltok på vårt felles seminar om barn i fengsel. I tillegg til oppdateringer fra deres klinikk og fra Jusshjelpa, besto seminaret av presentasjoner av studenter fra begge

land, samt to dager med gruppearbeid. Begge rettshjelpstiltakene arbeider nå med artikler om hvordan barn skal holdes utenfor fengsler. Vi planlegger to besøk våren 2014, et seminar i Arkhangelsk og et besøk fra de to professorene for å holde foredrag for Jusshjelpa.

2.5.4.2 Finanskomiteen

I januar 2013 ble det satt ned en komité for å arbeide med Jusshjelpas finansielle situasjon. Over lengre tid har vi sett at enkelte bidragsytere reduserer sine bidrag, samtidig som det er vanskelig å knytte til seg nye bidragsytere. Finanskomiteen har vært i arbeid nesten hele året, men har funnet det vanskelig å finne nye bidragsytere som ønsker å forplikte seg til å støtte vår drift økonomisk.

2.5.4.3 Diverse administrative komiteer

Det er nedsatt tre faste administrative komiteer bestående av tre medarbeidere i hver, og der hver faggruppe har representanter i alle komiteene. En komité har ansvaret for å planlegge tiltakets oppsøkende virksomhet, mens en annen komité har ansvaret for å planlegge opplæringen av nye medarbeidere, herunder særskilt det å hyre inn eksterne forelesere innenfor våre fagområder. Den siste komiteen har ansvar for rekruttering og ansettelse av nye medarbeidere.

Høsten 2012 ble det nedsatt en komité som skulle ha det overordnede ansvaret for rettspolitisk arbeid hos oss, kalt Rettspolitisk komité. Det er en målsetning at denne komiteen skal fortsette sin virksomhet, og bidra til et mer samordnet arbeid med og en tettere oppfølging av rettspolitisk arbeid.

2.5.4.4 Årsrapportene fra Jusshjelpa i Nord-Norge

Jusshjelpa har siden oppstarten utgitt årsrapporter som redegjør for virksomheten ved tiltaket. Rapportene gir detaljerte oversikter over antall henvendelser og fordeling på saksområder for det aktuelle året. Lest i sammenheng gir årsrapportene også uttrykk for utviklingen over tid innenfor de rettsområdene vi arbeider med, og er således også en indikasjon på utviklingen i det samlede rettshjelpsbehovet og -tilbudet i landsdelen. Årsrapportene oppbevares ved Jusshjelpa og kan tilsendes på forespørsel.

2.6 OPPLÆRING VED JUSSHJELPA I NORD-NORGE I 2013

2.6.1 Innledning

Saksbehandlerne ved Jusshjelpa er alle viderekomne jusstudenter, og holder derfor et høyt juridisk faglig nivå. Praktisk arbeid med juridiske og sosiale problemer krever imidlertid ofte kunnskaper utover det saksbehandlerne tilegner seg gjennom studiene alene. Videre arbeider Jusshjelpa til dels innenfor saksfelt som det i liten eller ingen grad undervises i ved Det juridiske fakultet, slik som Lov om fri rettshjelp, utlendingsrett, gjeldsrådgivning mv. Aktivt rettshjelpsarbeid forutsetter dessuten gode saksbehandlingsrutiner, samt at saksbehandlerne evner å behandle klienter på en skikkelig måte og evner å sette seg inn i deres problemsituasjon. Jusshjelpa legger derfor stor vekt på at medarbeiderne i forbindelse med tiltredelse og gjennom ansettelsesforholdet skal gis grundig opplæring med hovedvekt på praktisk juridisk saksbehandling. Denne opplæringen innebærer at Jusshjelpa i realiteten også er en utdanningsinstitusjon som bidrar med et viktig og verdifullt supplement til de ordinære delene av studiet. Det juridiske fakultet i Tromsø har sett verdien av dette, og gjennom ansettelse ved Jusshjelpa har studentene også anledning til å avlegge eksamen i spesialfaget rettshjelp. I tillegg til å gi studentene en unik mulighet til å tilegne seg praktisk juridisk erfaring, vil ansettelse ved Jusshjelpa derfor også inngå som del av studieplanen ved fakultetet. Opplærings- og utdanningsaspektet ved Jusshjelpa vektlegges nå mer enn noen gang ved at spesialfaget er videreutviklet og ytterligere integrert i arbeidet på Jusshjelpa. Det redegjøres nærmere for spesialfaget i punkt 2.6.3 nedenfor.

2.6.2 Internopplæring ved tiltredelse og gjennom ansettelsesperioden

Internopplæringen ved Jusshjelpa utføres delvis av daglig leder og tidligere medarbeidere, og delvis av eksterne lærekrefter.

2.6.2.1 Grunnopplæring

Grunnopplæringen ved tiltredelse er obligatorisk for samtlige medarbeidere, og er en nødvendig forutsetning for å kunne jobbe ved Jusshjelpa. Denne grunnopplæringen gis av daglig leder umiddelbart etter tiltredelse, og omhandler i hovedsak følgende temaer:

- Jusshjelpas sosiale profil og ideologiske bakgrunn
- Gjennomgang av Jusshjelpas organisasjon
- Grunnprinsipper for saksbehandling, herunder klientsamtalen, faktumanalyse, taushetsplikt, dobbeltrepresentasjon, osv.
- Generelle kontor- og dokumentrutiner
- Arbeidsmetoder i faggruppene
- Bruk av PC som arbeidsverktøy; herunder opplæring i klientprogrammet Advisor
- Alternativ konfliktløsning
- Innføring i rettspolitisk tenkning

I tillegg til dette gis det en oversikt over de vanligste problemstillingene faggruppa møter innenfor sine saksområder hvor de eldre medarbeiderne deler sine erfaringer med de nye medarbeiderne. For øvrig skjer mye av kompetanseoverføringen mellom gamle og nye medarbeidere gjennom den konkrete saksbehandlingen i hver enkelt faggruppe.

2.6.2.2 Eksterne forelesere

Det innhentes også ekstern kompetanse til opplæring innenfor visse rettsområder. I 2013 hadde vi blant annet ekstern opplæring i husleierett, sosial- og trygderett, skifterett, fri rettshjelp, barnerett og arbeidsrett. Som eksterne forelesere brukes jurister som i det daglige arbeider som advokater, forvaltningsjurister eller ansatte ved universitetet. Vi er privilegert i den forstand at de eksterne foreleserne stiller opp gratis.

2.6.3 Spesialfag rettshjelp i regi av fakultetet

Det juridiske fakultet i Tromsø vedtok høsten 2004 å godkjenne arbeidet ved Jusshjelpa som spesialfag rettshjelp. Ordningen gjør det mulig å arbeide på Jusshjelpa uten at dette går på bekostning av studieprogresjonen. Man kan velge mellom to varianter av spesialfaget på henholdsvis 15 og 30 studiepoeng. Sistnevnte variant er betinget av at man har fullført de tre første årene av jusstudiet, jobber minimum 25 timer pr uke ved Jusshjelpa de to første semestrene, samt leverer en mappe med arbeidsdokumenter fra sin tid som jusshjelper. Jusshjelpa har en målsetning på sikt om å rekruttere flest mulig studenter til 30 studiepoengs varianten, noe som vil øke kompetansen ved kontoret betraktelig. Disse studentene vil da arbeide i minimum 66,6 % stillinger, men kun motta 40 % lønn, slik som de andre saksbehandlerne mottar i dag. Økningen i stillingssats kompenseres i stedet med dobbel uttelling i studiepoeng.

Spesialfagsgodkjenningen er generelt betinget av at man deltar på obligatorisk undervisning i regi av fakultetet. Undervisningen varierer noe etter hvilken variant av faget man tar, men omfatter i hovedsak temaene rettspolitikk, etikk, praktisk prosess og alternativ konfliktløsning. Disse seminarne går mer i dybden enn de obligatoriske modulene i grunnopplæringen og er knyttet til pensumlitteraturen for spesialfaget. Videre må man avlegge en hjemmeksamen med tilhørende muntlig prøve, hvor karakterskalaen A – F blir brukt. Studenter kan imidlertid fortsatt velge å arbeide ved Jusshjelpa uten å måtte ta spesialfag rettshjelp samtidig. Man vil da bli ansatt på de tradisjonelle vilkårene.

I 2013 tok 13 studenter 30 studiepoeng Rettshjelp, og ingen studenter tok faget med 15 studiepoeng.

2.6.4 Øvrige kurs og seminarer

2.6.4.1 Internseminar

Våren og høsten 2013 avholdt vi internseminar i forbindelse med oppstart av de nyansatte. Alle medarbeiderne dro samlet til Skibotn Feltstasjon i januar 2013, for to dager med faglig og sosialt program. Overordnet tema var saksbehandling i grupper. Høsten 2013 valgte vi av finansielle årsaker å avholde opplæringsseminaret i Tromsø. Tema for helgen var pengekrav.

2.6.4.2 Fellesseminar

Fellesseminaret er et faglig arrangement, hvor samtlige av studentrettshjelpstiltakene i Norge deltar. Disse er Jusshjelpa i Nord-Norge, Jushjelpa i Midt-Norge, Jussformidlingen i Bergen samt JussBuss og Jurk i Oslo. Formålet med seminaret er undervisning i et eller flere utvalgte tema, erfaringsutveksling og å knytte kontakter mellom tiltakene. Seminaret er den viktigste arenaen for å utveksle ideer, erfaringer og synspunkter mellom tiltakene på saksbehandlernivå. Videre bidrar seminaret til en bevisstgjøring av det arbeidet vi daglig utfører. Seminaret har også en sosial side, med gallamiddag, festligheter og underholdning, og er på den måten også en påskjønnelse for de studentene som velger å bruke tid og ressurser på det viktige arbeidet med rettshjelp som nedlegges på studentrettshjelpstiltakene. Seminaret for 2013 ble avholdt på Geilo i slutten av september, og hadde rettssikkerhet som gjennomgående tema.

2.6.4.3 KROM-seminar

Jusshjelpa i Nord-Norge sendte to representanter til KROM-seminaret i januar. Dette er viktig for tiltaket, som kan holde seg oppdatert på aktuelle problemstillinger, samt knytte viktige kontakter med andre tilbydere av rettshjelp til innsatte.

2.6.4.4 Evalueringer

Jusshjelpa gjennomfører på slutten av hvert semester evalueringsmøter der formålet er å løfte blikket fra det daglige arbeidet og vurdere de store linjene i vår virksomhet. Her drøftes alle ledd i virksomheten. Evalueringene organiseres normalt som seminarer, og deltagelse er obligatorisk for samtlige medarbeidere. Evalueringene utgjør etter vår oppfatning et viktig aspekt ved det å jobbe i en organisasjon som Jusshjelpa, ettersom hver enkelt medarbeider må ta standpunkt til hvordan virksomheten bør drives.

2.7 ØKONOMI OG DRIFT

2.7.1 Innledning

Virksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge finansieres hovedsakelig gjennom tilføringer fra Justisdepartementet. Foruten statlige midler mottar Jusshjelpa i det vesentlige støtte fra Universitet i Tromsø ved Det Juridiske Fakultet, samt studentsamskipnadene, fylkeskommuner og kommunene i landsdelen.

Den dominerende utgiftsposten er lønn til Jusshjelpas ansatte. Medarbeiderne lønnes med kr 107,90 pr time. Daglig leder lønnes for full stilling i stillingskode 1007, og kontormedarbeideren lønnes for full stilling i stillingskode 1070.

Presset til å følge opp den store sakspågangen har medført at studentene arbeider en vesentlig andel ulønnet, noe som på grunn av stramme driftsbudsjetter også er helt avgjørende for Jusshjelpas drift. På sikt er Jusshjelpa i Nord-Norge avhengige av et noe høyere lønnsnivå med tanke på fremtidig rekruttering. Hvis våre saksbehandlere bare skulle leve av lønnen fra Jusshjelpa ville de komme under det eksistensminimum som både sosialkontorene, Statens lånekasse for utdanning og SIFO oppstiller. De er derfor avhengige av studielån ved siden av inntekten fra Jusshjelpa. På grunn av medarbeidernes offervilje brukes dyre studielån indirekte til å finansiere det offentlige rettshjelpstilbudet. Dette er etter vår oppfatning ingen holdbar situasjon på sikt.

2.7.2 Driftsrute

Jusshjelpa hadde i 2013 en driftsrute på 46 uker. På sikt har Jusshjelpa en målsetning om tilnærmet sammenhengende drift hele året, dvs. rundt 50 driftsuker pr år. Begrensningene i driftsruten skyldes først og fremst manglende finansiering til helårs drift. Helårs drift er en viktig målsetning fordi lengre perioder med driftsstans skaper praktiske problemer med hensyn til saksprogresjon for de av klientene våre som har saker løpende ved Jusshjelpa over lengre tid. Disse sakene følges i praksis opp ved at medarbeiderne arbeider gratis i de periodene kontoret ikke kan utbetale lønn. Jusshjelpa kan imidlertid ikke pålegge noen av medarbeiderne å gjøre dette. Forsvarlig saksbehandling er derfor i denne sammenhengen langt på vei prisgitt medarbeidernes gode vilje og idealisme. Dette er imidlertid en svært "flytende" faktor som gir dårlig forutsigbarhet for å kunne opprettholde kontinuerlig drift.

2.7.3 Økonomi

Helt siden oppstarten i 1988 har finansieringen av driften vært en kontinuerlig utfordring for Jusshjelpa. Et stort problem er at det er varierende hvor mye vi mottar i bevilgninger fra våre ulike støttespillere fra år til år, noe som gjør det vanskelig å forutberegne og planlegge driften. Samtidig er vi opptatte av å omsette støtten vi mottar til mest mulig rettshjelp pr krone. Virksomheten drives derfor helt marginalt, noe som også innebærer at vi er sårbare for kutt i de faste bevilgningene. Erfaring viser da også at reduksjoner i den økonomiske støtten til Jusshjelpa fra det ene året til det andre setter oss i en vanskelig økonomisk situasjon. Ved Jusshjelpa arbeides det derfor kontinuerlig med søknader om driftsmidler, noe som har vist seg tvingende nødvendig for å sikre en viss kontinuitet i driften.

I det følgende vil det bli redegjort nærmere for regnskap, driftsresultat, inntekter og utgifter for 2013.

2.7.3.1 Regnskap for 2013

	Regnskap	Revidert budsjett	Budsjett
	2013	2013	2013
Inntekter			
Justisdepartementet	2 300 000,00	2 300 000,00	2 300 000,00
Jur Fak	379 500,00	379 500,00	380 000,00
Fylker	65 000,00	65 000,00	80 000,00
Kommuner	203 500,00	184 500,00	183 000,00
Samskipnader	200 000,00	200 000,00	180 000,00
Andre	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Eksterne prosjektmidler	184 540,00	90 000,00	20 000,00
<i>herav 25 års jubileum</i>	<i>107040,00</i>		
Sum	3 342 540,00	3 229 000,00	3 153 000,00
Forbruk lønn:			
Lønn	2 683 528,68	2 656 832,66	2 579 777,00
Forbruk drift:			
Data- og kontorutstyr	75 713,50	75 000,00	12 000,00
Telefonutstyr	4 549,81	0,00	4 000,00
Inventar	2 000,00	2 000,00	8 000,00
Kontorrekvisita	32 256,06	15 000,00	30 000,00
Forsikring	10 592,00	10 000,00	10 000,00
Trykking	9 042,50	25 000,00	15 000,00
Kunngjøringer	37 067,25	15 000,00	15 000,00
Aviser	8 597,57	7 000,00	7 000,00
Bøker	6 074,00	7 000,00	10 000,00
Arrangement av kurs	9 644,40	10 000,00	10 000,00
Andre driftskostnader	16 944,71	15 000,00	25 000,00
Kursavgifter	33 840,00	47 000,00	47 000,00
Reise	27 196,15	45 000,00	55 000,00
Servering	21 237,89	18 000,00	18 000,00
Diverse interne betalinger UiT	91 555,00	90 000,00	90 000,00
Oppsøkende kunngjøring	49 621,90	42 000,00	42 000,00
Oppsøkende reise	94 714,62	110 000,00	110 000,00
Velferdsmidler	4 886,00	10 000,00	10 000,00
Velferd -gaver	13 239,00	0,00	0,00
Velferd - servering	13 416,48	20 000,00	20 000,00
Prosjektmidler	155 488,87	90 000,00	20 000,00
<i>herav 25 års jubileum</i>	<i>104 170,40</i>		
Sum	717 677,71	643 000,00	558 000,00
Balanse			
Inntekter	3 342 540,00	3 074 401,00	3 153 000,00
Forbruk lønn	2 683 528,68	2 432 676,00	2 579 777,00
Forbruk drift	717 677,71	643 000,00	558 000,00
Resultat	- 58 666,39	-70 832,66	10 223,00

Totalresultat			
Overført foregående år	244 633,19	244 633,19	244 633,19
Sum	185 966,80	173 800,53	254 856,19
Beholdning klientkonto pr. 31.12.13	33 026,56		

2.7.3.2 Kommentar til driftsresultatet for 2013

Jusshjelpa tok med seg et driftsoverskudd fra de foregående år på kr 244 633,19 inn i 2013.

Regnskapet for 2013 viser isolert sett et underskudd på kr 58 666,39. Underskuddet skyldes et ikke planlagt innkjøp av kopimaskin med printer, skanner og faks. Vår gamle maskin røk uforutsett, og vi var dermed nødt til å gå til et innkjøp det ikke var tatt høyde for i det opprinnelige budsjettet. Vi reduserte underskuddet noe ved at vi hadde innkjøpsstopp i deler av høstsemesteret, men da vi allerede har en marginal drift var det vanskelig å unngå underskudd i år.

Lønnskostnadene er noe lavere enn budsjettet. Det reviderte budsjettet hadde tatt høyde for en viss lønnsøkning til daglig leder, som unnlot å legge inn lønnskrav grunnet våre innsparingstiltak. Det ble i tillegg ikke brukt vikarmidler høsten 2013.

Driftskostnadene totalt er forholdsvis lave, primært på grunn av et nøkternt forbruk. Utgiftspostene samsvarer stort sett med de budsjetterte kostnadene. I revidert budsjett ble kr 75 000,- av tidligere års overskudd vedtatt brukt på en ny kopimaskin, og vi økte da data- og kontorutstyr med tilsvarende sum.

Reiser og annonsering av reisene i forbindelse med oppsøkende virksomhet er til sammen en stor utgiftspost. Vi har klart å holde oss innenfor budsjetterte reisekostnader. En del av annonseringen vår er ved en feil blitt ført på «kunngjøringer» i regnskapet, og dermed har vi et reelt overforbruk på annonsering av saksinntaksturer. Vi vil ha mer fokus på rabattavtaler og annonsering i rette aviser i året som kommer. Vi har grunnet en jubileumsgave fra Widerøe et underforbruk på posten “oppsøkende reise”.

På posten “prosjektmidler” fremkommer utgifter til to prosjekter. Vi har hatt utgifter på kr 104 007,40,- knyttet til vår jubileumsfeiring. Vi har hatt en felles konferanse med vårt russiske samarbeidstiltak, hvor vi har ført utlegg på kr 51 318,49. Utgiftene tilknyttet vår mobilapplikasjon er ført på “andre driftskostnader”, da vi avsluttet prosjektet i februar, før de siste utgiftene var påløpt.

2.7.3.3 Inntekter

Jusshjelpa mottok kr 2 300 000,- i bevilgninger fra Justis- og beredskapsdepartementet for driftsåret 2013. Dette dekker mye av lønnsutgiftene til daglig leder, kontormedarbeider og saksbehandlere. Bevilgningene fra Justis- og beredskapsdepartementet utgjør det største enkelttilskuddet til driften av Jusshjelpa, og er helt avgjørende for Jusshjelpa i Nord-Norges eksistens.

Videre mottok Jusshjelpa i Nord-Norge kr 350 000,- i ren driftsstøtte fra UiT Norges Arktiske Universitet ved juridisk fakultet, som da utgjør den andre største enkeltbidragsyteren vår. I tillegg mottok vi kr 29 500,- for å dekke opp ekstra kostnader med å ha sekretær i en 100 % stilling ut året. Fakultetet bidrar også med representanter med faglig oppfølging og ansvar for tiltaket, samt at fakultetet også har ansvaret for IT-driften. Videre bidrar Universitetet i Tromsø med kontorfasiliteter som lokaler, telefoni, postgang, diverse kontorutstyr og kontorrekvisita. Støtten fra UiT Norges Arktiske Universitet og juridisk fakultet er av meget stor betydning for Jusshjelpas drift.

Hvert år blir det sendt ut søknader om driftsstøtte til fylkeskommunene og mange kommuner i Finnmark, Troms og Nordland. Jusshjelpa mottok samlet kr 268 000,- i støtte fra fylkene og kommunene. Dette er en reduksjon fra 2012. Støtten omsettes direkte i oppsøkende virksomhet og går med til å dekke mesteparten av reise og annonseringsutgifter i forbindelse med saksinntaksturer rundt om i landsdelen. Vår største kommunale bidragsyter er Tromsø kommune som de seneste årene har opprettholdt driftstøtten på kr 100 000. Dette er en naturlig følge av at Jusshjelpa har kontorer i Tromsø og har en sterk tilstedeværelse i kommunen.

I år som i fjor har Jusshjelpa sett seg nødt til å kontrollere kostnadene knyttet til oppsøkende virksomhet ved å la disse gjenspeile nivået på lokal driftsstøtte. I 2013 har vi prioritert å gjennomføre eksterne saksinntak hos våre bidragsytere. Dette vil vi videreføre i 2014.

Bevilgningen fra Studentsamskipnaden i Tromsø ved Studentparlamentet utgjorde i 2013 kr 200 000,-. Dette muliggjør en økt tilstedeværelse og større markedsføring overfor studentene på universitetet, også utenom de ordinære saksinntakskanalene. At vi er synlige for studentene er svært viktig, ettersom dette tradisjonelt har vært en av våre viktigste målgrupper. Denne viktige støtten er en av årsakene til at vi i vår mobilapplikasjon valgte å fokusere ekstra på studenter ved å produsere rettsinformasjon direkte rettet mot studentens situasjon i studie og boligmarked.

I 2013 har vi mottatt prosjektstøtte på til sammen kr 184 540,-. Vi har fått midler til et nytt prosjekt sammen med vår samarbeidspartner i Arkhangelsk, og fått utbetalt kr 50 000,- fra Barentssekretariatet til dekning av allerede påløpte utgifter i prosjektet. I tillegg har vi mottatt kr 107 040 fra ulike bidragsytere samt i egenandeler fra deltakere til vårt 25 års jubileum. Vi har mottatt kr 27 500,- til dekning av utgifter med vår mobilapplikasjon.

2.7.3.4 Utgifter

Under “forbruk drift”, inngår alle alminnelige utgifter til drift, for eksempel kjøp av kontorrekvisita, forbruksutstyr, tidsskrifter og litteratur, samt utgifter til markedsføring, trykking av brosjyrer, kurs og administrative reiser. Driftsbudsjettet omfatter også kostnader knyttet opp til oppsøkende virksomhet, undervisning, velferdstiltak og prosjektmidler.

Jusshjelpa hadde i 2013 et driftsforbruk på kr 717 677,71. Totalt sett er det et noe høyere forbruk enn budsjettet, men ser man bort fra utbetalingen til Rica Ishavshotell på kr 84 000,- til dekning av vår jubileumsmiddag, ligger forbruket lavere enn forventet. Muligheten for underskudd har ført til en svært nøktern drift for å være sikker på at støtten i størst mulig grad omsettes i rettshjelpsvirksomhet.

Under “forbruk lønn” inngår lønnsutgifter, arbeidsgiveravgift og feriepenger for medarbeidere, kontormedarbeider og daglig leder. Utgiftene til lønn ble noe lavere enn antatt, noe som skyldtes minimal vikarbruk samt at daglig leder unnlot å be om lønnsøkning.

2.7.4 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge 2013

2.7.4.1 Oversikt over lønnet og ulønnet arbeid ved Jusshjelpa 2013

Måned	Antall timer totalt	Timer lønnet	Gratis timer	Gratis %
Januar	2065	960	1105	53,5 %
Februar	1749	1080	669	38,3 %
Mars	1630	1050	580	35,6 %
April	1518	1073	445	29,3 %
Mai	1356	825	531	39,2 %
Juni	1102	750	352	31,9 %
Juli	492,3	750	-258	-
August	1326	743	583	44,0 %
September	2825	1170	1655	58,6 %
Oktober	2672	1170	1502	56,2 %
November	2589	1500	1089	42,1 %
Desember	1164	877	287	24,7 %
Sum	20488	11947	8541	41,7 %

2.7.4.2 Kommentarer til timeantallet for 2013

Tabellen viser kun timetall for medarbeidere i saksbehandler- og nedtrapperstillinger. Med unntak av at administrasjonen (daglig leder og kontormedarbeider) ikke får utbetalt overtidstillegg, nedlegges det ikke noen idealistisk innsats av administrasjonen.

De måneder der antall betalte timer oversteg faktiske arbeidstimer, er det ikke regnet ut noen prosentatsats da det følgelig ikke var nedlagt noen idealistisk innsats. Imidlertid er den totale prosentandel idealistisk innsats selvfølgelig reell da samtlige måneders betalte timer og faktiske arbeidstimer danner grunnlaget for utregningen.

Tallene viser at ca. 41,7 % av det totale antallet arbeidstimer som medarbeiderne nedla ved Jusshjelpa i 2013 var gratisarbeid. Det ulønnede arbeidet som medarbeiderne utfører er av avgjørende betydning for Jusshjelpas drift med hensyn til å opprettholde forsvarlige driftsperioder. Uten dette idealistiske innslaget hadde kontoret vært nødt til å stenge driften i lengre perioder, noe som klart ville gått utover kontinuiteten i arbeidet med aktive saker.

Andelen gratisarbeid er betydelig høyere ved normal drift enn ved sommerdrift. Dette fordi det ved sommerdrift kun er et fåtall av medarbeiderne som arbeider ved kontoret, og da i 100 % stilling med full lønn. At den idealistiske andelen slår ut i minus eller reduseres sterkt i enkelte perioder henger sammen med fleksitidsordningen som gir medarbeiderne mulighet til å avspasere opparbeidet plusstid. De fleste velger å avspasere i forbindelse med eksamensavvikling på våren eller i kombinasjon med vanlig ferieavvikling sommer og jul.

Jusshjelpa har en målsetning om å ligge på 28 % idealistisk innsats pr år. Arbeidet med en rettsak i april og mai genererte mange timer, samt vår jubileumsfeiring høsten 2013. Den historiske oversikten som følger viser at medarbeiderne på Jusshjelpa aldri har lagt ned så mange arbeidstimer, og den idealistiske innsatsen har aldri vært høyere.

2.7.4.3 Historisk oversikt over andelen gratis arbeid siden 1997

Jusshjelpa har siden 1997 utarbeidet oversikt over hvor mange timer arbeid som utføres av medarbeidere i saksbehandler- og nedtrapperstillinger ved tiltaket:

År	Gratis andel	Timer totalt	Timer betalt	Timer gratis
1997	35,7 %	11 562	7 433	4 129
1998	36,0 %	11 067	7 080	3 987
1999	28,7 %	10 290	7 335	2 955
2000	31,0 %	10 658	7 358	3 300
2001	40,6 %	16 968	10 086	6 882
2002	34,8 %	19 035	12 414	6 621
2003	37,7 %	16 868	10 507	6 361
2004	25,6 %	11 920	8 868	3 052
2005	22,5 %	13 599	10 537	3 062
2006	15,3 %	11 698	9 911	1 787
2007	20,6 %	13 311	10 572	2 739
2008	30,3 %	14 075	9 816	4 259
2009	31,3 %	14 631	10 053	4 578
2010	37,9 %	17790	11049	6742
2011	35,8 %	17333	11124	6209
2012	35,9 %	17339	11123	6216,7
2013	41,7 %	20488	11947	8541
Gjennomsnitt	31,8 %	14625	9836	4398

Arbeidstimer som er nedlagt av daglig leder og kontormedarbeider er holdt utenfor, da administrasjonen ikke er basert på idealistisk innsats.

Utviklingen i antall arbeidstimer de siste årene korresponderer stort sett med saksantall og driftsperioder for de enkelte årene. I år har vi sett en nedgang i antall saker, mens antall arbeidstimer har økt betraktelig. Dette skyldes at vårt rettspolitiske arbeid er trappet opp, og mange av nedtrapperne har lagt inn betydelige timer med ekstra innsats utover de timene de er forpliktet til å arbeide. Vi har også hatt flere saker for tingretten, noe som er ressurskrevende.

Studentene opplever et stort progresjonspress med hensyn til studiene, og det er ikke lengre like kurant å utsette eksamener for å prioritere engasjement ved Jusshjelpa som det var tidligere. Dette førte til færre gratis timer. Denne utviklingen har imidlertid snudd de siste årene, da flere velger å utsette eksamener, eventuelt å ta spesialfaget Rettshjelp 30 studiepoeng. Det kreves at studentene arbeider 66,6 % stilling, samt leverer inn en mappe med arbeidsdokumenter innsamlet gjennom ansettelsesperioden for å kunne avlegge denne eksamenen.

Det er viktig å holde timeantallet på et visst nivå for å unngå uheldige langtidseffekter; primært knyttet til saksantallet, og Jusshjelpa har et kontinuerlig fokus på å holde arbeidsmengden på et håndterlig nivå for medarbeiderne våre.

3. MEDARBEIDERE VED JUSSHJELPA 2013

Faglig ansvarlig:

Førsteamanuensis Irene Vanja Dahl, våren 2013

Professor Dr. juris Hege Brækhus, høsten 2013

Universitetslektor Johan Angell

Daglig leder:

Vivian Mikalsen

Kontorarbeider:

Linda Manin, våren 2013

Ingvild Lundstrøm, høsten 2013

Medarbeidere:

Vegard Hermann Tobiassen	våren 2013
Aasta B. Pettersen	våren 2013
Stefan Amlie	våren 2013
Kristoffer Berg Vik	våren 2013
Lotte A. Bjørnefjell	våren 2013
Kristine Forsmo	våren 2013
John Petter Karlsen	våren 2013
Barbro Paulsen	vår og høst 2013
Vegard R. Lauvdahl	vår og høst 2013
Alvhilde Austad	vår og høst 2013
Pernille Engstrøm Skaug	vår og høst 2013
Gjert Eirik Olsen	vår og høst 2013
Ann Margreth Solbakken	vår og høst 2013
John Olav Thorbjørnsen	vår og høst 2013
Ida Marlen Johnsen	vår og høst 2013
Mats Humberset	vår og høst 2013
Kari Ellila Brodahl	vår og høst 2013
Torill Varberg	vår og høst 2013
Eystein Hansen	vår og høst 2013
Erika Steinholt Mortensen	vår og høst 2013
Torbjørn Sandbu	vår og høst 2013
Guro Haug Nilsen	vår og høst 2013
Lina Stormoen	høsten 2013
Andrea Slungård	høsten 2013
Asbjørn Kulseng	høsten 2013
Kaja Heir Senstad	høsten 2013
Anniken Haugen	høsten 2013
Øyvind Borch Mo	høsten 2013
Gerd-Elise Henriksen	høsten 2013
Susanne Arntzen Langnes	høsten 2013
Einar Nicolaysen	høsten 2013